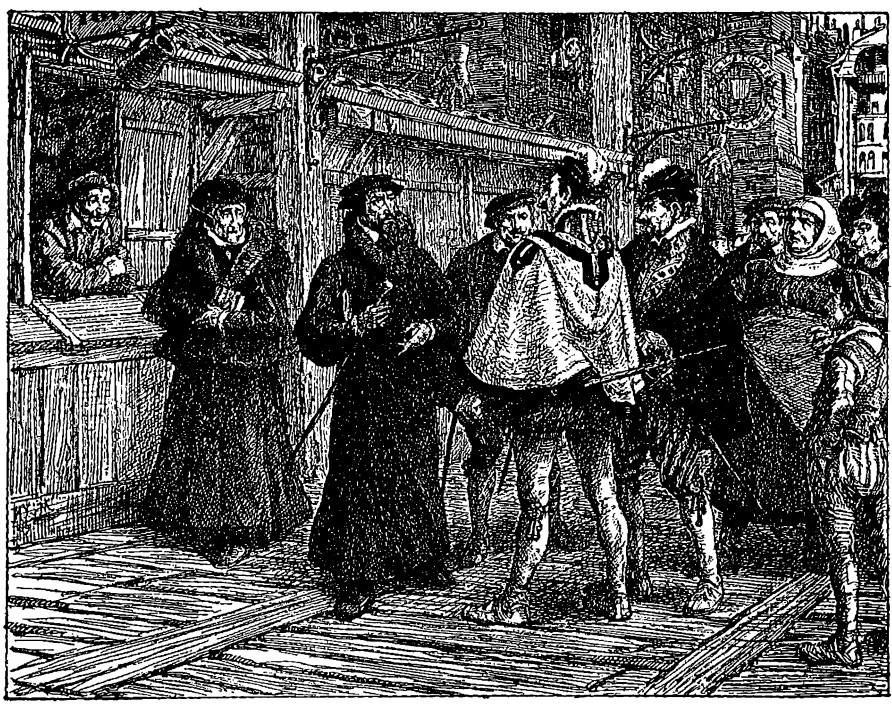

IGEHIRDETŐ

Az Erdélyi Református
Egyházkerület folyóirata

Kálvint megtámadják a libertinusok

Jubileumi Kálvin év
Huszadik évfolyam
2009. július

Tartalom

Tanulmány

Pilder Mária: Hit.	303
-------------------------	-----

Vasárnapi prédikációk

Lüthi, Walter: Kiválasztva a népek közül. 5Mózes 7,6–11	305
Szász Tibor András: Áldott az Isten? 2Korinthus 1,3	310
Szövérfi Zoltán: Istennel vagy Isten nélkül? 2Krónika 24,17–18	311
Visky János: Az elhallgatott bűn. Zsoltárok 32,3–4	314

Lectio continua

Bodnár Lajos: Mi Atyánk (2. rész)	
Szenteltesék meg a te neved. Máté 6,9c	318
Isten országa és akarata. Máté 6,10	320
A mindennapi kenyér. Máté 6,11	323
A megbocsátás. Máté 6,12.14–15	325
Kísértéseink. Máté 6,13a	328
Tied az ország és a hatalom és a dicsőség mindörökké. Máté 6,13b	330
Gondolatok a Miatyánkról (Varga László)	332

A Genezáret partján

Gyökössy Endre: Hívj segítségül engem. Zsoltárok 50,14–15	334
---	-----

Alkalmi prédikációk

<i>Fiatal házasok bibliaórája</i>	
Móra László Tibor: Dávid, a szülő, aki megbocsát. 2Sámuel 19,1–4	339
<i>Keresztelési igehirdetés</i>	
Galambfálvi Márton: „Vajon mi lesz e gyermekből?” Lukács 1,57–66	341
<i>Esketési igehirdetés</i>	
Buksa Ferenc: Mely igen szépek a te szerelmeid. Énekek éneke 4,9–11	342
<i>Temetési igehirdetés</i>	
Bíró József: Akik jól szolgálnak! 1Timótheus 1,13	343
<i>Kőrösi Csoma Sándor Emléknapra</i>	
Bustya Dezső: Kőrösi Csoma Sándor emlékezete. Máté 28,18–20	345
<i>Falutalálkozóra</i>	
Felszegi Imre: Találkoztunk Istennel és megváltoztunk. Zsoltárok 84,1–8	347
A címlapon: Kálvint megtámadják a libertinusok.	
A hátlayan: <i>Reggeli imádság.</i>	

Tanulmány

Pilder Mária

Hit* (pistis)

A hit lényegét elsősorban nem abban kell keresnünk, hogy *mi* hiszünk, hanem abban, hogy ki a hitünknek tárgya. „Hiszek ...*ben*” s minden ezen fordul meg, ezen a „-*ben*”-en. A szubjektív hit az objektumából él. „Hiszek” = ez mindenestül *egy találkozásban* megy véghez; valakivel, aki nem ember, hanem Isten: Atya, Fiú, Szentlélek, s ez a találkozás határoz meg engem mindenestül. Ebben nem én vagyok fontos, aki hiszek, hanem az, akiben hiszek. És ebben megtapasztalom, hogy miközben rá gondolok és reá tekintek, rólam is gondoskodás történik, mert hinni annyit jelent, hogy többé nem vagyok egyedül! Ez a találkozás *ajándék*, amelyben *szabaddá leszek*. Ez a találkozás nem emberi képességen alapul, nem emberi lehetőségből jön, mert bennünk semmi képesség nincsen arra, hogy Istennel találkozzunk és meghalljuk az Ő Igéjét.

A hit = bizodalmassá tett szív. Minden diszpozíciónk és lehetőségünk nélkül, sőt ellenére Isten belép az életünkbe és megcselekszi, hogy halljunk, lássunk és értsünk. Ahogy titok és kegyelem az, hogy Ő kijelenti Magát, úgy titok és kegyelem az is, hogy hallunk, látunk és értünk. „Hiszek” = ez hálaadás a hit ajándékaért, mert hiszen Isten csak Isten által juthat az életembe. S ezzel megértem, hogy választott vagyok, hogy Isten szabaddá tett a maga számára, hogy kegyelmes hozzám az én javamra, s én ezt az ajándékot *bizalommal* elfogadom, s ezentúl ehhez tartom magamat. A szavak inflációja közben, imé, adatott nekem egy olyan Ige, amelynek érvénye és hitele van, olyan, amelynek hatalma alól többé nem tudom kivonni magamat. Ez az Ige = Jézus Krisztus. Benne megbízom, az ő hűségére ráhagyom magamat úgy, hogy nincs szükségem arra, hogy rajta kívül még másban is bizakodjam. Ez a bizalom teljesen spontán: nem „azért, mert”, hanem „annak ellenére, hogy...” Nem valami oknál fogva hiszek, hanem minden adottságom ellenére megadatik nekem, hogy szabad, lehet és kell hinnem. Hiszek Isten elrejtett volta és emberi szívem gögje és félelme ellenére is.

Ez a hit *egyszer s mindenkorra* való; aki időre hisz, az nem hisz. A hit végleges viszonyt teremt, valami „character indelibilis”-félét (letörölhetetlen bélyeg) ad az embernek. Azért nem is kell túlságosan komolyan venni a néha fellépő kételyt és hitetlenséget sem, mert egy mustármagnyi hit elég ahhoz, hogy a Sátán elveszítse a játékot.

Ez a hit *kizárólagos*: egyedül a hűséges Istenben való bizalom: sola gratia, sola fide. És a hit *teljes* bizalom, magába foglalja az élet teljességét.

A hit = megvilágosított értelem. Szabaddá tesz arra, hogy a Jézus Krisztus alétheiájában éljek s ezáltal bizonyosságot nyerjek az egzisztenciám létalapja és minden történés végső célja felől. Az emberi értelem nem foghatja fel Istent, egyedül az isteni Logos maga cselekedheti meg azt, hogy megvilágosítsa az emberi értelmet s ezáltal képessé tegye a kijelentés felfogására. Az ember nem gondolhatja el Istent, mindig Isten jelenti ki magát az értelemnek úgy, hogy az hall, lát és ért. (És mindig ez a sorrend: először a szívnek kell bizodalmassá válni és egészen meghódolni Krisztus előtt és csak azután és ebben világosodik meg az értelem is! Azért hiábavaló dolog a hitetlen elmét észokokkal próbálni meggyőzni, mert csakis a Krisztus előtt meghódolt szíven keresztül felel az Úr

* In: *Az Úr szolgálóleánya*. Bp. 1988.

az értelemnek.) Ez is ugyanannak a találkozásnak az ajándéka, amelyben az isteni értelem, a logos beleplántálja az emberi értelembe a maga törvényét, aminek aztán az emberi értelem aláveti magát. Ebben az ember szabaddá lesz, hogy *megismerje* Istent. Ezt a kincset törékeny cserépedényben hordozzuk: Istennek úgy tetszett, hogy az ember korlátozott értelmében ragyogtassa föl a maga ismeretének világosságát. Ebben semmi dicsekednivaló nincsen, ez tiszta kegyelem! De ez a megismert igazság mindig *élő* igazság: nem „scientia”, hanem „sophia”, sapientia, amely az élet teljességét betölti és átfogja. *Ezért a hit a Jézus Krisztus alétheia-jában való élet.* Ebben megadatik néki meglátni az élete értelmét, feladatát, reménységét és dicsőségét, és azt is, hogy az egész kozmosz alapja és célja Krisztus.

A hit = az akarat döntése arra nézve, hogy szóval és állásfoglalással, cselekedettel és magatartással bizonyosságot is teszek arról, akiben hiszek, akinek az igazságában élek. Mert a hit engedelmesség, nem pusztán passzív engedés. A bizalom és a megismerés szabadságához a *felelősség* szabadsága is járul. Aki megismerte Istent a Jézus Krisztusban, aki bízunk Benne, annak nem lehet és nem szabad erről hallgatnia. Ahol hit van, ott az ember minden nyomorúságának közepette föl kell ragyognia a doxának, az Isten dicsőségének. A hitnek először az egyházban és az egyház nyelvén kell bizonyosságot tennie önmagáról: félelem és szégyenkezés nélkül igenis „Kánaán nyelvén” – a Biblia, a Hitvallások nyelvén – kell megszólalnia, mert ez a hit *anyanyelve*. De a hitnek a világ előtt is bizonyosságot kell tennie, s ezt már a világ nyelvén kell kimondania. Ahol a bizodalom és a megismerés *valódi*, ezt *le* kell tudni *fordítani* azoknak a nyelvére is, akikhez szólunk! Mert a hitnek ez a bizonyágtétele alkalmazható kell legyen a hétköznapi élet minden vonatkozására, másképp nem ér semmit. *Kell* tudnom profánul is beszélni arról, amit az anyanyelvemen hiszek! De ezenfelül mindenekelőtt az *életünkkel*, cselekvő magatartásunkkal és állásfoglalásunkkal kell bizonyosságot tennünk. Aki hisz, annak a tulajdon személyével kell fizetnie: „payer de sa personne”

(Zsid 11,1; 1Kor 15,14; 17; Gal 3,14; ApCsel 13,48; Róm 10,17; Gal 5,22; Ef 2,8; 1Móz 15,6; 1Kor 2,4; Jak 2,14–26; Zsid 11)

Vasárnapi prédikációk

Walter Lüthi

Kiválasztva a népek közül

Alapige: 5Mózes 7,6–11

Bibliailvasás: Zsidók 10,19–25

Ma már a hírekből egy gyermek is tudhatja, hogy ebben a széles világban vannak többé vagy kevésbé boldog, többé vagy kevésbé kivételezett és irigylésre méltó népek. Tudhatja, hogy vannak kis és nagy, színes bőrű és fehér, kevésbé fejlett vagy nagyon fejlett, erőszakot szenvedő, illetve erőszakot alkalmazó népek. De hogy ezen felül még szent népek is lennének, azt nem halljuk a hírekből. Hogy erről közelebbi információt szerezzünk, ehhez egy más hírforrásra van szükségünk. A Biblia van most felnyitva előttünk. Ez a könyv azt mondja el nekünk, hogy nem sok szent nép van, de egy biztosan az. Hogy néz ki ez a nép? Hol lakik? A kivételezett vagy irigylésre méltó népek közé tartozik-e? Ne foglalkozunk sokáig e talánnyal, ne keressük túl messzire. „Mert az Úrnak, a te Istenednek szent népe vagy te” (6. v.) – ez épp te vagy, az a gyülekezet, aki erre a nagy egyházi napra eljött. Ha valaki a templomba megy, és mi most a templomba jöttünk, ez azért van, mert ott a Bibliát nyitják fel s minden bizonnal azért megyünk templomba, mert kíváncsiak vagyunk arra, hogy Isten mit gondol és mit mond rólunk. Ha lenne valaki, aki nem azért jött volna, hogy meghallja, hogy Isten mit mond és gondolt róla, akkor az téves helyre jött és senki se veszi rossz néven tőle, ha el is hagyja most a templomot. Ha pedig én valami más céllal jöttem volna fel a szószékre, mint azt mondani, amit Isten mondani akar, akkor én is egy haszontalan szolga volnék. De most Isten szólít meg minket, Ő köszönt minket, mint szent népet. Igen, kedves testvéreim, mert már az is nagy csoda, hogy Isten beszél, s még sokkal inkább csoda az, amit Ő nekünk mond. Nem azt mondja, hogy mi egy szent nép kellene legyünk, vagy ezután leszünk szent nép, nem egy követelés van ebben az igében, hanem egy ténymegállapítás: te, a te Istenednek szent népe vagy, te, aki ma erre az egyházi napra ide jöttél. Mert tényleg csoda az, hogy Isten szól és az is, amit nekünk mond.

De úgy van, ahogy egy regényrészlet mondja: az én szám túl kicsiny az Isten igéje számára, s a mi fülünk is túl kicsinek tűnik és a kezünk és a szívünk is túl kicsi ahhoz, hogy Isten igéjét felfogjuk. Ezért különös és furcsa lenne, hogyha Istennek ezt a csodálatos beszédét, ígéretét mi most csak úgy könyvelnénk el, mint ahogy a munkás zsebre vágja a fizetését. Ahogy egyszer egy családanya panaszkodott férjére és felnőtt gyermekeire. Évek, sőt évtizedek óta gondosan és szeretettel készíti el nekik az ételt és az elismerésnek vagy hálának a legcsekélyebb jelét se kapja. Úgy érzem magam, mintha állatokat etetnék – mondta. Vajon nem így van-e sok hívő ember Isten nagy ígéreteivel? Vajon nem így panaszkodhatna Isten ránk is? De a tapasztalat azt mutatja, hogy itt valami más következik be: hogy egy ilyen kihívó kijelentésre a kételkedés, ellenvetések, kérdések egész áradata indul meg: hiszen mi jól ismerjük magunkat. Nem vagyunk annyira elfogultak, hogy ne tudnánk, hogy mennyi baj van a hívő emberek szentségével is. Hazugok lennénk és képmutatók, ha csak a másodperc töredékéig is szenteknek tartanánk magunkat. Így a mi emberi öntudatunk is ellentmond ennek, és ez így őszinte. Az őszinteség mindig tisztességre méltó tulajdonság. De ne csaljuk meg önmagunkat, mert ez egy szomorú őszinteség, ami mögött a meztelen és nihilista kétségbeesés rejtőzik. Nem vesszük észre, hogy a Vádoló az, akinek a keze benne van ebben a szomorú őszin-

teségben. Hogy milyen égető érdeke van a Vádolónak, aki minket el akar veszteni, abban, hogy mi ne halljuk és ne fogadjuk el azt, amit Isten fel akar ajánlani, hogy mi megmaradjunk ebben a szomorú őszinteségben, azt mind jól tudjuk. De Isten nem engedi magát a mi kérdéseink, kételkedésünk és kifogásaink, a mi önmagunkra nézésünk és önsajnálkozásunk, a mi mélységes önmegvetésünk által arra készíteni, hogy az ő megszólítását visszavonja. Ő megmarad ennél: te az Úrnak, a te Istenednek szent népe vagy. És még akkor is, ha minden szomszédod és minden munkatársad, ha családtagjaid kinevetnének és kigúnyolnának is, ha a verebek is ezt csivitelnék a háztetőről, ha az ördögök szavalókórusban ezt kiabálnák, ha még a mi önveszélyes szívünk is elítélne minket, Isten még ez sem hatná meg és nem bírhatná arra, hogy az Ő döntését visszavonja. Ő ennél marad: te az Úrnak, a te Istenednek szent népe vagy, te, az egyház népe.

De ha Isten ennyire állhatatosan megmarad ebben, akkor ez arra készíti minket, hogy mi is egy bizonyos irányba tekintsünk. Mi Isten ígérését eddig azért nem értettük meg, mert hamis irányba néztünk. Ő megengedi, sőt arra bátorít, hogy Krisztusra nézzünk. Mi eddig magunkra néztünk. De most arra hív minket az ige, hogy Krisztusra nézzünk. Csukjuk be szemünket magunk felé és nézzünk egészen és kizárólag Rá. Krisztus szent. Rajta kívül nincs egyetlen szent sem, csak az ő szent népe. Minden szentségnek, ami a mennyben vagy a földön van, itt az eredete és középpontja, ahol Krisztus függ a kereszten. Jézus főpapi imájában ezt egyszerűen mondja: és én ő érettük odaszentelem magam, hogy ők is megszenteltek legyenek az igazságban. (Jn 17,19) Innen és ebből kiindulva merték az első keresztyének magukat szent népek látni. Nem felejthetjük el, amit Karl Barth mond, hogy a Szentírásban Krisztuson kívül senki sem nevezetik szentnek. Ez a megállapítás fontos. Nincs most itt az ideje annak, hogy a római katolikus tanítást a szentségről a Biblia alapján kritikusan megvilágítsuk. De itt van a helye arra utalni, hogy milyen helytelen és végzetes dolog az, ha az evangéliumi teológusok a „nagy szentről” beszélnek. A Biblia nem beszél sem nagy, sem kicsi, sem közepes, sem egyetlen szentről sem, hanem mindig egész gyülekezetek azok, akik szenteknek vannak nevezve: az efézusi szentek, a korinthusi és római szentek, s mindenekelőtt a jeruzsálemi szentek – akkor általában így szólították a keresztyéneket. Így köszönti Pál leveleinek elején és végén a keresztyén gyülekezet tagjait. Így valljuk mi is az Apostoli Hitvallásban: hiszem a szentek közösségét. Különös szentek ezek, ha mindegyiket górcső alá vesszük. Mi mindent felsorol Pál a korinthusiaknak, akik nem mehetnek be az Isten országába, ahol néven nevezi a dolgokat és szól házasságtörőkről, pulyákról, részegesekről, káromlókról és tolvajokról. A végén megállapítja, hogy ilyenek voltatok ti is némelyek, de megmosattatok, megtisztítottatok, megszenteltettek, akkor látjuk, hogy milyen távol állt egy akkori gyülekezet attól, amit ma egy jobb társaságnak nevezünk az egyházban, hogy milyen groteszkül és idegenen hangozhatott, hogy embereket, akiknek ez volt az eredetük és múltjuk, mégis szenteknek nevez az apostol. De az apostolok ezt meg merték tenni azért, mert minden szentség középpontjára, Krisztusra tekintettek. És ezért, egyedül ezért merjük mi is ebben a reggeli órában mondani: te az Úrnak, a te Istenednek szent népe vagy, aki erre az egyházi napra összegyűltél.

Mi azt is jól tudjuk, hogy valaki nem lesz azáltal szentté, hogy eljön egy ilyen egyházi napra, azáltal, hogy itt ül ebben a teremben. Ez a Szentlélek fenséges és irgalmas munkája, hogy közülünk mindenki személyes bűnbánat és személyes hit által megszólítatik és ezt a hallatlan ajánlatot elfogadja. Ő, a Szentlélek választja el a konkolyt a búzától. Ő tud bennünk bizonyosságot tenni, hogy mi Isten tulajdon népe, Isten gyermekei vagyunk. Csak Ő tudja azt is megmondani, ha még nem vagyunk azok. Mindazáltal megáll az Istennek erős fundamentuma, melynek pecsété ez: ismeri az Úr az övét és álljon el a hamisságtól minden, aki a Krisztus nevét vallja. (2Tim 2,19) A Szentlélek tudja mun-

kálni a megtérést és a hamisságtól való elfordulást bennünk. De nem mi, hanem az Úr ismeri az övéit. Ő az, aki majd a kecskéket elválasztja a juhoktól, aki mondani fogja: „távozzatok ti átkozottak az örök tűzre”, és azt is: „jőjjetek én Atyámnak áldottai és örököljétek az országot, ami nektek készítettet a világ alapjának felvettetése előtt” Addig a napig az erős fundamentum az, hogy ismeri az Úr az övéit. Mi a különválasztásnak eme nagy napjáig hirdetjük a szent nép üzenetét és hívjuk az embereket döntésre. Amíg csak hangunk elér, ezt a hallatlan ajánlatot tovább fogjuk adni. Így halljuk meg most is, akik eljöttek ide: az Úrnak, a te Istenednek szent népe vagy te, aki eljöttél erre az egyházi napra.

Nos, a Szentírásban egy feltűnő alapvonás az, és ez mindenütt végigvonul rajta, hogy amikor Istenről szó van, ott mindig az emberről is szó esik. Sohase vagyunk csak magunkban, mindig kísér minket Isten. Sokszor ezt a közösséget nem mi keressük és nem mi kívánjuk. Így van ez itt is. Ha most az Úr minket, mint szent népet szólít meg, akkor minket se elszigetelten lát, minket is közösségben szemlél. Ki az, akit Isten nekünk tár-sul ad? Fog ez tetszeni nekünk? Ez a zsidó nép. Ha az egyházi nap újságjában egy egész oldalt szenteltek a zsidóknak, csak azokat lepheti meg, akik nem a Biblia szellemében gondolkodnak. A Biblia azt mutatja meg, hogy Izráel és mi Isten előtt együvé tartozunk. Hiszen nem felejtethetjük el, hogy ez a hatalmas megszólítás: te az Úrnak, a te Istenednek szent népe vagy, az Ószövetségben hangzik el. Ez először nem keresztyénekhez szól, hanem a zsidóknak, Isten ószövetségi népének. De ez semmit sem változtat az elmondottakon, hisz az Ószövetség Istene az Újé is. Az Ábrahám, Izsák és a Jákob Istene azonos a mi Urunk Jézus Krisztus Atyjával. És ha Isten az Ószövetségben Izráelt, mint szent népet szólítja meg, akkor ezt épp azon okból teszi, ami miatt az újszövetségi népet is szent népnek nevezi. Ő már akkor a régi, ószövetségi népnél a középpontra tekintett, hiszen Krisztus nemcsak a jelen és a jövő, hanem a múlt Megváltója is: Jézus Krisztus tegnap és ma és mindörökké ugyanaz. Így Krisztus minden idők számára a központ, a forrás, minden szentség kútfeje az ószövetségi Izráel számára is. Isten ezzel az ígéretével mintegy előleget adott Krisztusból. Így Krisztus minket, keresztyéneket a zsidók társaságában lát, és a zsidók előttünk voltak. Isten őket minden más nép előtt tulajdoná-vá választotta. És Isten hozzáfűzi azt, amit mi is jól tudunk a magunk kiválasztására nézve, hogy a zsidók kiválasztása sem érdem vagy méltóság alapján történt. Különös titok van abban, ahogy Isten kiválaszt. Ha mi, emberek választunk, akkor mi finomabban vagy durvábban abban érdekeltek vagyunk, ahogy Walther Zimmerli mondja. Olyan barátot választunk, akivel kellemes együtt lenni, azért választunk élettársat, mert úgy tűnik, hogy ő egy szeretetre méltó társ lesz. A politikában azokat választjuk, akik a mi nézeteinket vallják és a mi érdekeinkért harcolnak. Ha egy nép keres szövetséges népet, amelyik békeidőben jó kereskedelmi partner, háborús időben pedig hathatós védelmet nyújthat, akkor azt is ilyen megfontolások alapján választja. Isten se az Ó-, se az Újszövetségben nem választott erős szövetségest. Isten nemhogy önzetlenül, hanem a maga kárára választ. Nem mintha minden népnél több lennél, hiszen te minden népnél kevesebb vagy – mondja Isten az ő népének. Isten választott népe tulajdonképpen egy népecske, minden népek közül a legkisebb. A zsidó nép tehát éppoly hátrányos feltételek és szempontok szerint választatott, amilyenekre Pál a korinthusiakat emlékezteti: A világ bolondjait választotta ki magának Isten, hogy megszégyenítse a bölcseket, és a világ erőteleneit választotta ki magának Isten, hogy megszégyenítse az erőseket. És a világ nemteleneit és megvetetteit választotta ki magának Isten, és a senkiket, hogy a valamiket megsemmisítse. Hogy ne dicsekedjék előtte egy test sem. Se az Ó-, se az Újszövetségben. Így az egyetlen ok, egyetlen alap, amiért Isten Izráelt, épp ezt a népecskét tulajdoná-vá választja, az Ő szeretete és hűsége. Szeretete a szeretetre nem méltó iránt, szere-

tete a szegény bűnös iránt, ahogy ott végül Krisztus keresztyén nyilvánvalóvá lesz. Hűsége a 4000 évvel azelőtt adott ígéretéhez: hogy megtartsa az esküt, amellyel megesküdött volt a ti atyáitoknak. Isten Jézus Krisztusban hűséges. Nemcsak az Egyiptomból való szabadítás, hanem az atyáknak adott minden ígéret öbenne lett igenné és ámeinné. Hogy mennyire töretlen Isten hűsége és esküje, az épp akkor lesz nyilvánvalóvá, amikor ez a szent nép az Atyától küldöttet, a Fiút, a zsidók királyát elveti, akkor, amikor az övéi közé jön és az övéi nem fogadják be őt.

De a keresztről felhangzik a kiáltás épp a zsidók felé és fölött: Atyám, bocsáss meg nekik, mert nem tudják, hogy mit cselekesznek! Később, amikor Pál felteszi a lélegzet-elállító kérdést: avagy elvetette-e Isten az Ő népét, akkor a válasza ez: távol legyen, nem vetette el Isten az Ő népét. Hogy mi és a zsidók egyaránt mennyire az Isten tűzálló és elpusztíthatatlan hűségéből élünk, azt egy megfigyelés még világosabbá teheti. Amikor én pünkösd után az egyházi nap közös előkészítésére Münchenbe mentem, ez először történt a háború után, egy vonat állt az egyik vágányon, amelyik egy közeli településre volt indulóban. A vonat tábláján az állt: München–Dachau, Dachau–München. Dachau – csak Isten tudja, hogy ehhez a névhez mennyi fájdalom és szenvedés fűződött. Ott a dachau-i pokolban zsidók is voltak. Voltak közöttük olyanok is, akik az én hazámmal határos területen laktak, s akiket a mi bajonétoz katonáink toloncoltak vissza és adtak át az SS katonák kezébe. Ez a mi számunkra ítéletet jelent, de arra is emlékeztet, hogy mi-be került Istennek, hogy minket itt a müncheni egyházi napon a zsidókkal együtt Isten népeként szólítson meg. Ma is lesz egy kirándulás a dachau-i temetőbe, az emlékhelyre.

Egy kérdés vár még tisztázásra. Miért választja Isten ezt a különös utat, hogy a népek közül egy népet választ magának: az Ószövetségben a zsidókat, az Újszövetségben pedig az egyházat? Miért ez a különös és titokzatos választási eljárás? Miért nem jött el Isten szeretetének országa a föld minden népére egyformán, ahogy az eső is lehull az égből? Ez egy olyan kérdés, amire csak akkor kapunk választ, amikor már nem rész szerint lesz bennünk az ismeret. Most meg kell elégednünk azzal a megállapítással, hogy egykor tetszett Istennek a népek közül egy szent népet, s majd a zsinagóga, a testvér mellé egy egyházat választani. Csak Isten tudja, hogy miért rendelte, végezte és akarta ezt így. De ha ennek az okát nem is ismerjük, ismerjük Isten célját, és ez még fontosabb. Ha nem is tudjuk meg, hogy Isten az Ő országában miért választ, de azt tudjuk, hogy mire és mi célból teszi ezt. Istennek volt a régi Izráellel is és még inkább van az egyházzal is egy terve és egy programja: Ő fel akar használni minket. E célból történt egykor Ábrahám kiválasztása és a zsidók kiválasztása is. Ez a választás nem a zsinagógáért, még csak nem is az egyházért történik, a szent nép sohase öncél, hanem a többi nép érdekében történik. A föld többi népei sehol sincsenek a Bibliában kiiktatva az üdvtervből, nincsenek elvetve, hanem Isten őket *későbbre tartalékolja*, rájuk valamivel később kerül sor. Isten azért választja ki egyházát, hogy az elmenjen és tanítvánnyá tegyen minden népet és megkeresztelje őket az Atyának, a Fiúnak és a Szentléleknek nevében. Itt, amikor a korábban elválasztott tulajdon népről és a később csatlakozó többi népről van szó, valami megvilágosodik előttünk, tudatosodik bennünk a csukahalászat világából. A csukahalászt először apró halakat fog, ezt a horogra akasztja, hogy így aztán sokkal nagyobb halakat fogjon. Ehhez hasonlít az Úr Isten módszere az emberek, a népek halálszásában. Ő először egy kis népet fogott, hogy aztán sokkal nagyobbat és többet fogjon, az egyházat, ami minden népet és nemzetet átölel már.

A „nép” szó használata megtévesztő, hisz az ószövetségi Izráel és az újszövetségi egyház is valami egészen más, mint amit mi a „nép” szó alatt értünk. Egyik középkori énekköltő Isten népét „Isten kedves népecskéjének” nevezi. Így jár el Isten. Először kiválaszt egy kedves népecskét, hogy aztán a többi népet szeretetének kötelékeivel magá-

hoz vonja. Ez azt jelenti, hogy Isten egykor minden népnek és nemzetnek azt akarja mondani: te egy szent nép vagy, te, német nép is, Dachau ellenére is, és te is, amerikai, bár te alkottad az első megsemmisítő bombát, és te is, orosz nép, erőszakos büszkeséged ellenére, és te is, francia nép az algériai háború képmutatása és embertelensége ellenére. Isten minden népből kihív egy népet. Egyet sem hagy ki. Mindenkit megszólít és mindenkinnek szól az ajánlat és a döntésre való hívás: Te az Úrnak, a te Istenednek szent népe vagy. Aki Isten kegyelmi hívását be akarná szűkíteni és egy kirekesztő kegyelmet hirdetni egy bevonó, bekapcsoló kegyelem helyett, aki meggondolatlanul azt mondaná, hogy a népek megváltása nem lehetséges, az gondolja meg, hogy milyen lehetetlen volt a zsidók kiválasztása és milyen nehéz volt ezt az egyházra és erre a népre kiterjeszteni, amelyik most ezen az egyházi napon részt vesz. Ha valaki számára lehetetlennek tűnne, hogy Isten a Nap alatt valamelyik népet a szent néphez számolja, akkor az is lehetetlen, hogy engem vagy téged erre elhívjon. Ha valaki a reményt bárki számára is beszűkítené, akkor az egy olyan ágat vág le, egy olyan csónakot lékel meg, amin vagy amiben ő maga is benne ül. A választottak között szent szolidaritás kell legyen, ahogy Pál is mondja: Isten mindenkit engedtelenség alá rekesztett, hogy mindenenek könyörüljön.

És még egy utolsó dolog: a mi értelmünket hatalmasan megvilágosítaná, hogy az az egyház, amelyiknek feladata és küldetése minden népet Krisztus számára megnyerni, s amely magát ezekhez a népekhez hasonlítaná, óriási tévedést követne el. Ez azt jelentené, hogy megpróbálna minden áron hasonulni hozzájuk. Ha itt Isten a saját népét sürgetően, szinte megesketve őket, arra szólítja fel, hogy megtartsák az Úr törvényeit és rendelkezéseit, akkor itt ebben a fejezetben egészen konkrét törvényekről és rendelkezésekről van szó, amit Isten már előbb elmondott. Ez egy fontos dolog, ne tévesszük szem elől. Itt az ige felsorol hét olyan népet, akik Izráel közvetlen közelében éltek. A hettiták, girgazeusok, emoreusok, perizeusok, kitteusok, khivveusok, jebuzeusok. Isten kifejezetten hozzáfűzi, hogy ezek nagyobb és erősebb népek, mint te. S ebből nem azt a következtetést vonja le, hogy: vigyázz, hogy ezekkel a hatalmas szomszédokkal jóban légy, hogy minden áron jó kapcsolatokat ápolj velük. Ehelyett azt mondja: ne köss velük szövetséget, se ne könyörülj rajtuk. Házasságot se kössetek velük. Oltáraikkal, szentélyeikkel se barátkozz, hanem égesd el azokat. Mit akar ez jelenteni? Nem kevesebbet, mint azt, hogy az az egyház, amelyik hű akar maradni küldetéséhez, ne akarjon a nemzetekkel versenyezni, mert azok nagyobbak, erősebbek és gazdagabbak is mint ő. Ne áhítozzon a nagyok és erősek, a társadalomban tekintélyesek kegyeire, ne törekedjen befolyásra és nemzeti hatalomra. Jaj annak az evangéliumi egyháznak, amelyik ezen a téren versenyezni akarna katolikus testvérével. Különös és fontos az, amit itt hallunk. Halljuk mi ezt? Az az egyház, amelyik halászni akar, ne akarjon maga is nagy csukává lenni, hanem maradjon csak „népecske” Ezt jelenti a mi számunkra Isten törvényeit, parancsait és rendelkezéseit megtartani. A szent nép maradjon egy jövevény nép, hogy így végezze el küldetését a népek és nemzetek felé. Így vonjuk ki majd a nagy hálót a partra, amiben mindenféle hal van. Akkor derül majd ki, hogy milyen sokan tartoznak ehhez a néphez. Egy keletnémet testvérünk így köszöntött minket: mi egy kis egyháznapi (Kirchentag-völklein) nép vagyunk. Onnan túlról. Azt válaszolhattam neki: mi is azok vagyunk. Legyünk mi csak nyugodtan egy „népecske” Ha most csak egy népecske is vagyunk a népek nagy tengerében, olyan sokan vagyunk, mint a homok a tenger partján és csillag az égen. Ez a mi feladatunk, ez a mi reménységünk! Ámen.

Áldott az Isten?

Alapige: 2Korinthus 1,3
Bibliolvasás: Zsoltárok 124

Qui es Deus? Ki vagy Te, Isten? Mikor gondolkoztál azon utoljára, hogy milyen is Isten? Antropomorf, ember alakú? Van keze, arca, mimikája? Nincs? Csak szellemi lény? És mi az, hogy szellemi? Ez az úgynevezett alak köthető-e az anyaghoz? Hogyan? Csak energia? Akkor honnan származik, és elérheti-e a nulla amplitúdót? Hol válik szét ereje és egyénisége? Ha teljességében testet öltött Fiában, maradt-e egy Jézus-alakú úr valahol utána? Előbújik-e a genfi hadronütköztetőből? Általában konfúz kép lebeg Istenről, elképzelések, érzelmek egyvelege. Ha a bibliásabb hitűek talán tudnak is szólni a megismerhetőségének és sejtetőségének határaitól, a túlnyomó többség egy karikatúránál vagy gyerekrajz-bájosságú istenképnél nem jut tovább. Vagy csak a fogalmat mutatja fel, tudatlanságát Isten megismerhetetlen természetével indokolva.

Az európai ember két évszázada kijelentette, hogy nincsenek istenek, nem kell bennük hinni. Utána kijelentette, hogy az a Valaki, akit nem lehet se filozófiailag, se vallásilag, se egzisztenciálisan kikertülni (mert minden közben és mindennek a végén belebotlik az emberfia), az minden más, csak nem isten. Mivel lehet ezt bizonyítani? Hát azzal az alátámasztatlan előfeltételezéssel, hogy Isten nem is létezik. E logika szerint, ha valaki kalaplengetve közelegne, hogy ő az Isten, azt is kételkedve kellene fogadnunk. Sőt!

A modern ember nem ad esélyt Istennek létezni, nem ad teret életében, hogy ott tevékenykedjen, nem ad neki lehetőséget kibontakozni, bemutatkozni. Közben gyalázza, mert nincs, és szidja azért, hogy miért nincs? És ha olyan kis helyen van csupán, amilyenbe egy kicsinyhitű ember beskatulyázza, akkor szemére hányják, hogy miért nem nagyobb... Ha kilép onnan, átkozzák, hogy miért erőszakos... Nagyon nem szeretem ezt a modern embert, és sajnálom Istent azért, amit elkövetnek rajta. Mert ha mindezt egy gyermekem vagy hajléktalanom követné el, felháborodottan közbelépnék, és a társadalom minden jóérezsű polgára is velem együtt tiltakozna.

Isten nyugodtan fordulhatna az ombudsmanhoz, annyian és annyiszor diszkriminálják nap mint nap. Csak az a helyzet, hogy Istentől megtagadták az EU állampolgárságot. Sőt, még az állampolgárság nélküli státusból adódó jogokat is megtagadják tőle. Továbbmenve: az emberi dimenzióban való létezés jogát is elvitatják tőle.

Jézus idejében antropomorf Megváltót vártak és a hitelesítési eljárás során az állandóan látható-megnyilvánuló isteni attribútumok hiányát rótták fel neki.

Jeruzsálemben Egynek kellett elvesznie a nép nyugalmas életéért, az új Babilonban az Egyetlennek kellene eltűnnie a köztársadalmak szerint.

Áldott az Isten! Tényleg? Mikor? Hol? Hányszor? Mivel vagyunk mi úgy eltelve? A heti háromnegyed óránkkal? Nem kevés ez egy kicsit? És azon is gyülekezeteinkben tőzből kettő vesz részt...

A paternalista gondolkodás sutbadobásával és ellehetetlenítésével nemcsak a férfiak kerültek identitászavarba, hanem a Szentháromság központi feszítő gondolata is erőtlenné lankadt. Az apaság lényegét a genetikailag öröklődő anyag átadására szűkítik. Hogyan lehet ma sikert aratni az atyaság hangsúlyozásával?

Most is fontos az Örökkévalónak az Ő apasága? Ha a mai ember fejével gondoljuk végig párhuzamosan az Isten-Jézus és Apa-Fiú kapcsolatot, furcsa aspektusok körvonalazódnak. „Gyereket vállal fel Isten? A mai világban? Mi lesz a karrierjevel? Nem fogja

ez túlságosan lekötni? Nem áldozza fel ezzel a függetlenségét?” „És a fiút nem nyomasztja az apa hírneve? Nem kezd drogozni, motorbiciklivel összetörni magát, mint Depardieu fia?” „És ha Uram, barátom, főnököm Jézus, miért kellene az apjával különös kapcsolatban lennem, őt is felvállalni extra nehéz igényeivel? Vagy ha Istennel vannak közös ügyeim, miért terheljem a jó viszonyt családi gubanccal, újabb személyekkel?”

Biblikus fogalmaink nem léteznek már magukból adódóan, természetyszerűen, tisztaságukban és elvontságukban a hétköznapok porondján.

Mutassatok egy irgalmast, és egyből rávetül a korrupciógyanú. Miért engedékeny? Milyen érdeke, indítéka van, hogy elnézze, megbocsássa embertársa vétkét, gyengeségét? Ahol természetes az erőszak, ott a gyengédség a főellenség: farkasok világában a bárány a pusztítandó, az oroszlán legfennebb óhajtott szövetséges.

Erős egyház vagyunk-e vagy gyenge egyház? Ha erősek, önmagunkkal kerülünk elmentmondásba, ha gyengék, méltatlan képviselői vagyunk egy erős és határozott Úrnak, egy világos és szilárd ügynek. Ha se ilyeneknek, se olyanoknak nem bizonyulunk, langyosoknak találtatunk. Kulcs: az általunk irgalmazottak konkrét számában méri le az irgalom Istene, hogy mennyire vesszük komolyan a Miatyánkot.

Mutassatok egy megvigasztaltat, aki úgy találkozott a vigasztalás Istenével, hogy szívéhez szólattok. Ő fog bizonyosságot tenni rólatok, rólunk, ő lesz a valódi konfirmálónk és hirdetett gyülekezetiségünk legfőbb szószólója.

Engedjétek, hogy Isten áldott lehessen! – szóljatok így a nép szívéhez.

Engedjétek, hogy Isten Atya lehessen! – teret adva magatokban a szerető fiúságnak.

Engedjétek, hogy Isten az irgalmasság szülőatyja lehessen! – helyet biztosítva az eszmék és szívek mezején a könyörületnek és toleranciának.

Engedjétek, hogy Isten a vigasztalás Istene lehessen! – a derű és reménység paradicsomi fái között.

A világ által érzett megnevezhetetlen szeretethiány-érzés kap nevet a mai igénk által. Atyai, határozott, önbizalmat és biztonságot sugárzó simogatásra van szükségünk, hogy feltöltődjön elapátlanodott és elistentelenedett földi kapcsolatrendszerünk. Ámen.

Szövérfi Zoltán

Teremiújfalú

Istennel vagy Isten nélkül?

Alapige: 2Krónika 24,17–18

Bibliaolvasás: 2Krónika 24,1–27

Nagyon összetett ez az ószövetségi történet, mely a maga sokszínűségével, számos fordulattal megragadja a Bibliát rendszeresen és ritkán olvasó embert egyaránt. Mindez abban rejlik, hogy ahogy olvassuk, számos időszerű üzenet szűrődik le belőle. Mielőtt közelebről megsejleljük főbb alkotóelemeit, nézzük meg mindenekelőtt a hátteret, vagyis az előzményeket, melyek meghatározzák az adott körülményeket. Júdában, mely a kettészakadt ország déli része, válság van. Ez nemcsak a bálványimádás miatt, hanem a királyi udvar állapotát tekintve is szembetűnő tény. Akházia király meggyilkolását annak anyja, Athália vérszomjas tervének végrehajtása követi. Gonoszsága határtalan, noha ez magával hozott örökség, hiszen ő Ákháb és Jézabel, az Illés korabeli királyi család leszármazottja. Az Ösellenséget testesíti meg, midőn a királyi család elpusztítását tervezi. Mindezt azért, hogy magához ragadja az uralmat. Ez majdnem sikerül neki! Jósabát, Jójada főpap felesége, aki a néhai Akházia király húga (22,11), a kiskorú királyi sarjat, Joást elrejtí és az Úr házában őrizteti hat esztendeig. A gonosz Athália nem sejtí,

hogy kiskorú, a Dávid királyi házából származó riválisa van. A hetedik esztendőben Jójada főpap elérkezettnek látván a pillanatot, megrendezi az ifjú Joás királlyá koronázását, mely Athália sötét uralmának vet véget. Az eredmény: „És örvendezett a föld minden népe, és a város is megnyugovék.” (23,21)

Megdöbbenően tapasztaljuk e bevezetésben, hogy mekkora gyűlölet szabadul fel az özvegy királynőből. Szándéka sötéttségét az ösztönzi, „aki embergyilkos volt kezdettől fogva” A Sátán rajta keresztül olyasmit tervezett, amiről eszközének nem is volt tudomása. Ez egyike a Sátán sok kísérletének, hogy kiirtsa a királyi férfileszármazottakat, és így lehetetlenné tegye a megígért Üdvözítőnek, „az asszony magvának” eljövételét. E gonosz asszony megölette saját gyermekeit, Isten pedig egy istenfélő asszonyt használt fel, hogy életben tartson egyet a királyi magból. Ennek tükörképét látjuk az Újszövetségben akkor, amikor a heródesi vérfürdő elől Isten megmenti Egyszülöttjét. De kicsoda Joás, aki zsenge korában királlyá koronáztatott? Helyezzük életét nagyító alá és így keressük meg Isten reánk vonatkozó üzenetét.

I.

Ha valakivel véletlenszerűen találkozunk és az megszólít, beszédbe elegyedik velünk, akkor igyekszünk kedvesek, udvariasak lenni, hogy jó véleményt alkosson rólunk. Az első benyomás meghatározó erejű az emberek kapcsolatában. Ha van empátia, közös gondolatok és érdeklődések, akkor valószínű, hogy pozitívan továbblendül a viszony és barátság lehet belőle. Viszont ellenkező esetben taszítóan eltávolodnak egymástól az érintettek.

Joás egy szimpatikus eset, legalábbis kezdetben. Hétéves koráig gondosan elrejtik. Nincs feljegyzés arról, hogy mi történt ezalatt vele. Életének további alakulása viszont jelzés arra nézve, hogy ezalatt példás nevelést adnak neki. Jójada főpap és felesége, Jósabát nemcsak testi értelemben gondoskodnak a felcseperedő királyról, de főleg lelkiileg gyarapítják. Átadják neki mindazt az ismeretet, amelyre szüksége lesz a későbbiekben, hangsúlyt fektetve mindenekelőtt az Isten félelmére. Drága testvéreim! Itt a mi Urunk Jézus Krisztusnak szép előképét láthatjuk. Joáshoz hasonlóan halálra volt ítélve, sőt, meg is halt. De feltámadt a halálból, és most el van rejtve odafent a mennyben Isten Házában, amely befogadta. Joás, Dávid trónjának örököse el volt rejtve a hetedik esztendeig, ugyanúgy, ahogy Dávid trónjának igazi örököse most el van rejtve Isten jelenlétében, amíg a hat esztendő el nem telik. A hatos az ember napjának, a jelenlegi korszaknak száma. Amikor pedig eljön a hetedik év, vagyis az eljövendő korszak kezdete, Ő meg fog jelenni, mint ahogy Joást is előhozták rejtekhelyéről és királlyá kenték.

Mielőtt továbblépnénk, el kell gondolkodnunk afelett, hogy milyen jelentősége volt Joás számára az első hét esztendőnek. Bátran mondhatjuk az evangélium szavait idézve, hogy „gyarapodék bölcsességben és testének állapotjában, és az Isten és emberek előtt való kedvességben” (Lk 2,52) Napjainkban egyre inkább ennek hiányára figyelek fel. Úgy szokták ezt mondani: „hiányzik az otthoni első hét év” Nagyon lehangoló beszámolókat lehet hallani-olvasni arról, hogy gyermekeink hiányos, és ezen belül istenfélelem nélküli nevelése milyen káros hatásokat vonnak maguk után. Ott, ahol csak kenyeret adnak nekik, de nem imádkoznak, nem jönnek templomba velük, azaz nem nevelik kegyességben, a következmények siralmasak lehetnek. Sok esetben a korlátlan televíziózás, internetezés és hasonlóak hagynak maradandó káros nyomokat a zsenge gyermekek életében, melynek következtében később szellemi visszamaradás, éppen egy vagy több káros szenvedély uralkodhatik a felserdülő egyén életén. Jó erre odafigyelni és elejét venni ezeknek, hogy testi-lelki harmóniában nőjenek fel gyermekeink. Azt olvassuk az

igében, hogy „cselekedék Joás az Úr előtt kedves dolgot, Jójada papnak teljes életében” A jó nevelés következménye a kedvesség, a „mederbe” szabott élet. Lelki atyja, Jójada főpap mellette áll. Ennek következménye az ifjú király szép családja és Isten házának felújítása. A templom az előző királyok idejében tönkrement, a felszentelt kellékeket Baál isten imádsának adták át. Joás magához ragadta a kezdeményezést, de a papság hanyagsága a munkát gyakorlatilag lehetetlenné tette. Ettől fogva a munkát Jójada komolyan ellenőrizte és önkéntes adományokat fogadott el. Ezeket az általa felállított ládában helyezték el (lásd: 2Kir 12,9). Nagy összeg gyűlt össze, amelyet kizárólag a templom helyreállítására fordítottak. Amikor ezt befejezték, a fennmaradt összeget a szent edények beszerzésére fordították (24,14). Érdemes figyelni arra, hogy miként valósult meg a templomjavítás. A fiatalos lendület, a tapasztalat, az átláthatóság és a gondos felügyelet hiánya maga után vonta a kudarcot: hosszú esztendőkön át semmi előrelépés nem volt. Ez ma is így van! Ott, ahol egy feladat előtt nincsen Isten akaratának imádságos óhajta, nincs körültekintő, gondos szervezés, egymásra figyelés, tenni akarás, aldozatkésztség a közös cél érdekében, ott csak huzavona, helybenjárás, sőt hanyatlás látszik. Így van ez az egyházi épületeink tekintetében, és így van ez a lelkiek tekintetében is. Ahhoz, hogy családom és gyülekezetem megújuljon, szükséges először a gondos előkészítés, úgymint: önvizsgálat, bűnismeret, bűnbánat, hogy nyerjek bocsánatot, elhívást, mennyei erőt, töretlen és kitaró hitet az előttem álló cél érdekében. Amikor ez megvan, akkor az én Atyám útmutatását követve tárgyi és élő eszközöket kapok az Ő akaratára szerinti véghezvitelre. Csak így tudom a családomat lelkigondozni, ami egy stratégiai tényező. Így lehet aztán a családom bevonásával munkatársakat szerezni, hogy Isten nagy családja is újjá legyen. És igaz ez a folyamat a rokonok, az ifjabb korosztály, az értelmiségiek, a vezető pozíciókat betöltők, az egészségesekek és betegek, a gazdagok és szegények, egyszerű emberek és művelt egyének tekintetében egyaránt.

Jójada fellépése és mennyei vezetése nyomán a király engedelmeskedik, és imádságos összehangolódás nyomán a nép áldozatos buzgósággal vesz részt az adakozásban és a munka elvégzésében. Ez az, amiért nekünk ma is, ezután is imádkoznunk kell. Isten tudja, egyedül csakis Ő tudja megindítani a lelkeket arra, hogy áldozathozattal, a testiek és lelkiek bevetésével a templom megjavíttassék és emberi lelkek újuljanak meg. Ehhez pedig Ő engem–téged–minket használ fel eszközeitül. Engedelmeskedj hát a te Uradnak minden ellentmondás nélkül.

II.

Jójada főpap, a király és a nép lelki atyja, betelve az étellel, meghalt. Isten és népe hűséges szolgálataért a királyok sírjába temették. Halála a király életében nagy fordulatot hozott, melyet igénk így fejez ki: „és elhagyák az Úrnak, atyáik Istenének házat, és szolgálnak az Aseráknak és bálványoknak” Az Úr még ebben a hűtlenségben is hűséges. Prófétaakat küld emlékeztetésre és megintésre. Az eredmény: nem hallgattak rájuk. Végül megbízza Jójada főpap fiát, Zakariást, hogy figyelmeztesse a királyt és népét az ő bűnére. Következmény: megkövezéssel kiontották a véré. Hallatlan ez a tudósítás! Elfordulnak Istentől és behódolnak a néma bálványoknak, majd minden emlékeztető intést, szent dorgálást elnémítanak. A királynak nincs lelkiismeret-furdalása. Hogy lehet ennyire elfeledkezni a múltrol, melyben ő volt életveszélyben, de Isten megőrizte őt. Így megkeményedett volna? Ráadásul engedi magát meggyőzni a gonosz tanácsadóktól, akik a nép fejedelmek, vagyis felelős elöljárók voltak.

Az első keresztyén gyülekezet idejében István vértanú az, akinek feddő beszédét a zsidók nem fogadták be, hanem miután a számonkérés igéje őket szíven találta, megkö-

vezték őt. Jézus Krisztus a gonosz szőlőmunkások példázatában az elvégzett munka gyümölcseinek számonkérését emeli ki. Minden esetben elutasítás volt a válasz. A gazda egyetlen fiát pedig a szőlőből kivette pusztította el. Jézus önmagáról tett bizonyosságot, aminek a következménye a golgotai halál volt.

Kedves testvéreim! Mennyire ellenszenves tud lenni ez a király! Kezdetben pártfogoljuk, hogy ő igaz, istenfélő, méltó utóda a dávidi trónusak, jót cselekszik, dolgozik Istene és népe javára, s ennél fogva megbecsülésnek örvend. De egy pillanatban a Sátán elragadja és bálványimádó elődeinek nyomába lép. Szabad teret nyit a bűnnek, sőt a maga cinkos pártfogóival elüzi és megbünteti az ellenszegülőket, akik emlékeztetik az Úrra. Az Istentől kapott megbízásával él vissza, amikor tetteivel hátat fordít Istennek. Felöltözte az újember ruháját, de később kényelmetlennek tűnt ennek hordozása, ezért felvette a romlás kényelmesebb, bűnös, óember-ruháját. Krisztus szavaival élve: miután az eke szarvára vetette kezét, hátrafordult. Erre mondja Jézus azt: „nem alkalmas az Isten országra”

És mi? Vajon milyen a mi belső emberünk? Kívülről tisztáknak, szépeknek, helyeseknek látszunk, de mi van belül? Beszélni, megmagyarázni lehet, de a valódi énünk előbb-utóbb felszínre kerül. Akkor meglátszik belőle az, hogy Isten szerinti, vagy Isten nélküli életünk van. Vajon felismered-e azt, testvérem, hogy az istenellenes állapotodból megalázkodva végre Megváltód elé kell borulnod, hogy bocsánatot és áldást, kegyelmet és irgalmasságot nyerj.

Ábrahám Lincoln, néhai amerikai elnök egyik jóakaró tanácsosa igyekezett naponta valami biztatót mondani az istenfélő férfinak. Gondterhelt arcára nézve így szólt: – Bátorság, Isten velünk van! – Emiatt nincs semmi aggodalmam, mert ő mindig az igaz pártján állt! – mondta Lincoln. És folytatta: – A nagy gondom az, hogy én és a nemzetem legyünk mindig Istennel!

Ha Isten előtt állva boldogan vallod meg, hogy te Krisztus követője vagy, aki családjával is példamutató életű, Isten egyházát buzgón építő ember vagy, akkor van miért hálát adj ezen a napon. Akkor nem volt hiábavaló eddigi életed és továbbra is számíthatsz Urad támogatására, oltalmára. Akkor Krisztus feladattal ruház fel téged, hogy mások életének útját szent feddással és buzdítással segítsd beépülni a közösségi élet vérkeringésébe. Így leszel kedves Atyád előtt, aki minden jó és tökéletes ajándékkal felruházott téged. Így leszel méltó Megváltód követésére és jutalmának méltó elfogadására. Így leszel a Szentlélek által áldás magad, illetve mások számára. Úgy legyen! Ámen.

Visky János

Kolozsvár–Bulgária-telep

Az elhallgatott bűn

Alapige: Zsoltárok 32,3–4

Bibliailvasás: 1Korinthus 10,1–14

Ebben a zsoltárban Dávid vallomása úgy tör fel, mint valami láva. Világgá kiáltja az ő nagy örömét. Egymás után kétszer mondja: boldog, boldog ember az... Kíváncsian várjuk a folytatást, ami egy gazdag királytól, egy hatalmas hadvezértől elvárható lenne. A világ ugyanis a maga mércéje szerint egy ilyen emberre nézve azt mondaná: boldog, mert királyi trónon ül, mert sok szép nője és nagy vagyona van. E világ azokat látja boldogoknak, akik dicsőségről dicsőségre jutnak. Íme, ezek közül egy sincs megemlítve itt. Valahány boldogmondását olvassuk Dávidnak a zsoltárokból, kiderül, hogy mindegyik Istennel van összefüggésben és a rendezett lélek állapotához kötődik.

Különös az a hangulatváltás, ami ebben a zsoltárban az első két vers után következik. Egy kitörő ujjongás után szinte leáll és visszafelé megy Dávid, s a múltjában rátalál egy olyan esetre, amit nem szívesen emlegetne, de nem teheti, hogy ne beszéljen róla. Az első két versben jelentkező győzelmes állapot csak úgy érthető, ha az előzményeit is megismerjük. Én szinte megfordítanám ezeknek a verseknek a sorrendjét, s először a 3. és 4. versekről beszélnék. Vagy még korábban kellene beszélni Dávid bűnbeeséséről: a paráznaságról és a gyilkosságról. Dávid e kettős bűnt egy ideig elhallgatta. Talán próbálta magának megmagyarázni, a bűn élet elvenni, szépítgetni az esetet, a Bethsabéval való együttélését törvényesíteni. De mindez nem segíti megnyugodni a lelkét.

A 3–4. vers arról beszél, hova jut az ember, ha elhallgatja a bűnt. Nyilván nem ez a megoldása a bűnnek, hanem az, amiről az első két versben beszél. Az, amit Isten tesz a bűnös emberrel: megbocsátja a hamisságot, elfedezi a vétket, nem tulajdonítja az embernek a bűnt, ha az egyszer már megbánta azt és bocsánatot kért érte. Aki már el is nyerte a bocsánatot, annak lelkében már nincs csalárdság, azaz rendezett állapotba került. Elrendezett lett a lelke dolga – ahogyan egy nemes lelkű angol keresztyén ember fogalmazott. Híres admirális, történész és utazó volt I. Erzsébet királynő idejében. A következő király, I. Stuart Jakab alatt ez az admirális jogtalanul hazaárulás vádja alá került. Halálra ítélték, s hosszadalmas fogság és várakozás után kivégezték. A vérpadon, amikor a tőkére kellett hajtania a fejét, a bakó azt kérdezte tőle: jól fekszik-e a feje a tőkén? A válasza az volt: nem az a fontos, hogy jól fekszik-e a fejem a tőkén, hanem az, hogy a lelkem dolga legyen elrendezve az Úrnál.

Nos, hát miről beszél itt Dávid? Arról a lelki állapotról, amikor egy bűnbe esett ember lelkének a dolga még nincs elrendezve az Úrnál. Amikor még takargatja, elhallgatja a bűnt. Melyek ennek a következményei? Ami a testi betegség eltitkolása nyomán is bekövetkezik. Amikor valaki felfedez egy gyanús csomót a testén, szégyell elmenni az orvoshoz, halogatja a dolgot, s amikor már a fájdalom egyre elviselhetetlenebb, mégis elmegy. Ilyenkor az orvos kénytelen megállapítani, hogy a beteg túl későn jött. Sokáig titkolta a betegségét, már nem lehet segíteni rajta. Ilyen az eltitkolt bűn is.

Ismerek olyan esetet, amikor eladósodott egy család, felgyűlt a sok tartozás, de a büszkeségük nem engedte, hogy idejében segítséghez folyamodjanak, s végül kilakoltatták őket. Súlyos következményei vannak a szégyen miatti halogatásnak, az idejében el nem rendezett tartozásnak.

Olvastam egy fiatal asszonyról, aki bűnbe esett, s nem akarta a gyermekét megtartani. Végül sikerült neki valamilyen módon megölnie a frissen megszületett csecsemőjét. A környezete elől is sikerült elrejtene ezt a kettős bűnét. Csakhogy miután sikerült jól végigjátszania gyermeke temetésekor a részvétnyilvánítások fogadását, rémálmok gyötörték éjjelenként, nem tudott aludni. Mindaddig nem tudott nyugodni, amíg elhallgatta vétkeit, úgy, mint Dávid, aki azt mondja: megavultak vagy kiszáradtak csontjaim. Egy másik fordítás szerint: elsenyvedtek, megolvadtak csontjaim. Ez történik mindig. Az imént említett asszony már nem tudott enni sem, s utána az étvágytalanság miatt kezdett lefogy, míg egyszer a rendőrségen följelentette magát. Utána börtönbe került a gyilkosság miatt. Sokan bolondnak tekintették, de ő a börtönben megnyugodott, mert megvallotta a bűnét.

Lelki értelemben is jelentkeznek hasonló tünetek: amikor az elhallgatott bűn miatt nincs étvágy, amikor már nem ízlik az ige, amikor nem kívánatos a közösség, mert bujkálni kell a rejtett bűn miatt. A bujkálót ugyanis vádolja a tiszta életűek szentsége. Az eltitkolt bűn elsorvasztja az örömet; lehervad a régi lelkesedés, már nincs ok az ujjongásra, mert az elhallgatott bűnnek titkos férge rág odabenn.

A bukott ember hamis kísérlete az elkövetett bűnre: elhallgatni azt. Dávid is beleesett ebbe. Majdnem egy évig hallgatott Dávid a bűnéről. Megszületett már Bethsabétól a gyermeke, amikor az Úr elküldi hozzá Náthán prófétát, hogy elmondja neki azt a kitálatott történetet. Ezt hallva Dávid felhördül, mert jelentkezik benne az igazságérzet, de nem maga ellen, hanem a másik ellen. Nem a saját nagy bűne ellen, hanem a történetben szereplő gazdag ember sokkal kisebb bűne ellen. Az csak egy báránykát ölt meg, elvéve a szegénytől. Ő ennél sokkal nagyobbat vétkezett, de ő ezt a nagy bűnt nem látja. Miért? Mert a bűn elhallgatása megkeményíti a szívet. S a kemény szív nem tud helyesen ítélni, sem önmagát, sem másokat. Ezért olyan veszélyes a bűn elhallgatása. Megvakít önmagunk irányába. Hamis látásra vezet. Ezért mondja Dávid: megavultak csontjaim a napestig való hallgatás miatt. Egy éven át ezt tette Dávid. Nem akart beszélni a bűnéről, s mégsem tudott hallgatni. Bűnvallás helyett jajgatnia kellett. Mert vagy vallasz, vagy jajgatsz!!!

Dávidnak a saját szíve jajgatott ellene. Mert, ha nem Istenhez kiáltok a bűnöm miatt, kiáltani és jajgatni fog a szívem magam ellen. Ez pedig rettenetesebb kiáltás. Szinte el-lentmondásosnak tűnik itt: hallgattam a napestig való jajgatásban. Hogy van ez? Nem akarok beszélni Istennel a bűnömről, s akkor kénytelen vagyok kiáltozni magamban magam ellen. Döbbenetes állapot ez.

Nos, hát mikor szűnik meg ez a hallgatás, ez a magam ellen való jajgatás? Akkor, amikor Isten megszólal. Úgy, ahogyan Dávidnál is történt. Amikor Nátán próféta megérkezik, s általa megszólal Isten. Miért szólal meg Isten? Miért jön el Dávidhoz? Miért nem hagyja, hogy jajgasson tovább? Miért nem hagyja belepusztulni gyöttrődésébe?

Pál apostol azt mondja a 2Tim 2,13-ban: Isten azonban hű marad, Ő magát meg nem tagadhatja. Ez az „azonban” jelzi, hogy az én hűtlenségem ellenére marad hű. Én hűtlen lettem, akárcsak Dávid. Ő azonban hű marad a hűtlenné letthez is. Ez az egyetlen esélye a hűtlenné lett Dávidnak. Ez az én egyetlen esélyem is. Ezért jön, ezért kiált bele gyöttrődésembe, jajgatásomba, napestig való hánykolódásomba, benső vergődésembe, étvágytalanságomba, örömtelenségembe, elszigetelődésembe. Dávidot Isten kiválasztotta, minden jóval ellátta, fel is sorolja neki: „neked adtam a te urad házáat, és a te uradnak feleségeit a te kebeledbe” (2Sám 12,8) Csakhogy te mindezt lebecsülted, s az is kellett neked, amit én nem akartam neked adni, mert arra nem volt szükséged. S amire nincs szükséged, s mégis megkaparintod Isten akarata ellenére, az lesz neked ártalmadra. Ami már azon felül kell neked, amit Isten ad, az nem lesz hasznodra, csak károdra.

Ezért nem mond le Isten Dávidról. Akárcsak a jó szülő: nem mond le a gyermekéről akkor sem, ha nagyon sok borsot tört az orra alá. Ha elesik, felhorzsolja a térdét, ölbe kapja, vigasztalja, kimossa a sebet, bekötözi. Nem mond le róla. „Királyi papság, szent nemzet, megtartásra való nép vagytok” – mondja Péter apostol által Isten. Ezért jön utánunk, ezért szólít meg, hogy véget vessen a bűn elhallgatása következtében támadó jajgatásnak, s ne vádoljon tovább a mi szívünk. Dávid nem beszélt Istennek a bűnéről hosszú időn át, hát ezért beszélt neki Isten az ő bűnéről. Így vet véget Dávid bűn fölötti hallgatásának, de így vet véget a hallgatása miatt támadt jajgatásának is. Azért teszi ezt, hogy ne száradjanak ki végképp a csontjai, s ne avuljon el végképp az általa elindított élet.

Te vagy az az ember! Ez a bűn megtűlése. S amikor kimondja Dávid: vétkeztem, rögtön meg is bocsátja Isten a bűnét. Mindazáltal bűnöd következménye, a gyermek meghal – ezt is megmondja Isten neki. S így lesz igaz az is, amit így mond Dávid: „rám nehezedett kezed” Ránehezedett Dávidra még akkor is, ha bocsánatot kért, és bocsánatot is nyert. A bűnnek ugyanis mindig megvannak a következményei. Ezeket el kell szenvednie. Egy ilyen bűnös kapcsolatból származó gyermek ugyanis nem lehet Dávid utódja a trónon. Majd, miután megbánta a bűnét s bocsánatot nyert azokra, miután ismét boldoggá lehetett Dávid, a következő gyermek, Salamon lehetett a trónörökös.

Ahol a 4. versben Károli így fordít: „életerőm ellankadt, mintegy a nyár hevében”, a Kecskeméthy-fordításban ezt olvassuk: „üdeségem nyári aszályra vált” Az Isten közelében zajló élet, a bűnt kerülő élet – üde élet. Üdesége messze árad, üdesége másokat is vonz, másoknak is örömet szerez. Jaj, mikor ez az üdeség elhervad! Siralmas látvány a kókadó keresztyénység. Mint a rég meg nem öntözött virág, amely kezdi hullatni szirmait. Nyári aszályra emlékeztető helyzet. Kiegyezett állapot. Ezt akarja megakadályozni az Úr. Ezért jön, ezért ítéli meg a bűnt. Ezért szabadít fel a bűn súlyos terhe alól.

„Rám nehezedett kezed.” Az a kéz, amit eldobtam magamtól. Az a kéz, amit már nem vettem komolyan, amikor megengedtem magamnak a bűnt, hisz nem csak az bűn, amit Dávid követett el. Nem csak a paráznaság és gyilkosság bűn. Jézus mondja a Hegyi Beszédben, hogy a gyilkosság gyökere is ugyanolyan bűn, mint maga a gyilkosság: az irigység, a harag, az indulat. A paráznaság gyökere: a tisztátalan vágy, a bűnös gondolat is ugyanolyan bűn, mint maga a paráznaság. S ezért nem lehet elhallgatni, s ezért jó, ha az én elhallgatásomba beleszól Isten. Ez ad számomra életesélyt, esélyt az újrakezdeéshez, a tiszta élethez. Ehhez azonban nem kell várnunk, hogy nagyon felgyűljön az adósság. Nem kell várni, hogy a nagyon fölgyűlt adósságom miatt otthontalanná legyek, kikerülve az atyai ház biztonságából.

Azt mondja Dávid: „éjjel-nappal rám nehezedett kezed” Nem hagy Isten súly nélkül, ha engedek a bűnnek. De, ha szabadulásért kiáltok, akkor ugyanez a kéz, amely rám nehezedett, megszabadít a tehetől. Ugyanez a kéz, amit én bűneimmel átszegeztem, megszabadít. Ez történt Dáviddal.

De a bűn következményeit el kell hordoznia. Fiai ugyanazokat a bűnöket követték el, mint maga Dávid. Isten azt mondta, hogy a fegyver nem fog eltávozni az ő házából. Egyik fia, Amnon paráználkodik a féltestvérével, Támárral. Ezt megtudva Absolon, Dávidnak egy másik fia, megöleti Amnont, noha apáról testvérek voltak. Egyik fiú parázna lett, a másik gyilkos. Sőt, a bűn tovább gyűrűzik. Tudjuk, Absolon föllázad az apja, Dávid ellen. Trónkövetelő lesz, s Dávidnak menekülnie kell. Ott kell hagynia a trónt, a szent várost. Át kell mennie sírva a menekülő népével együtt a Kedron patakán ugyanúgy, mint később a Dávid sarjának, Jézus Krisztusnak. Neki a mi bűneink következményeként kellett a városfalakon kívülre mennie szenvedni. Amikor pedig Sémei szidalmazza menekülése közben Dávidot, s valaki felhördül mérgesen erre, hogyan meri szidalmazni a királyt, Dávid leinti, mondván: hagyd, mert az Úr mondta neki, hogy szidalmazzon. Ez is az ő bűnének a következménye. S mert már bocsánatot nyert régi bűneire, méltósággal viseli ezt a szidalmazást is. Nem áll bosszút rajta. Sőt, kímélni akarja az ellene lázadt fiát, Absolont is, s megparancsolja, nehogy ártsanak neki. S mikor mégis meghal a fia, akkor mélységes gyászba borul Dávid: siratja az ellene lázadtót. Sajat bűnének folytatását látja ugyanis fiai életében: a paráznaságban s a gyilkosságban.

Aztán Absolon halála után visszajöhet a király a szent városba, a trónjára. Mindez azért lehetséges, mert hosszú vezeklés után kiegyenesíti Isten az életét. Ekkor jut el az alapigénkben említett boldog állapotra. „Boldog az, akinek hamissága megbocsátott, vétke elfedeztetett. Boldog ember az, akinek az Úr bűnt nem tulajdonít, és lelkében csalárdság nincsen.” Ha van keresztyén öröm, akkor az abból fakad, hogy valaki elvette az én bűnemet is, azáltal, hogy felszínre hozza, megnevezi és megítéli, hogy magára vehesse. Az a boldog, akinek az Úr bűnt nem tulajdonít. Van bűne, de nem neki tulajdonítja már, mert magára vette Jézus. Az Atya Jézusnak tulajdonítja minden bűnünket. Ezért mondja Pál apostol, hogy Jézus bűnné lett értünk, aki bűnt nem ismert. Teljesen azonosult a te bűnőddel s az én bűnőmmel. Ezért boldog ember az, aki teljesen azonosul azzal a Jézus Krisztussal, aki korábban bűnné lett értem. Ámen.

Lectio continua

Bodnár Lajos

Borosjenő

Mi Atyánk

Szenteltessék meg a te neved

Alapige: Máté 6,9c

Bibliaolvasás: Jelenések 4,1–11

Az imádságról való „elméleti” tanítás után Jézus Krisztus egy minta-imádságot ad tanítványai elébe, amely tulajdonképpen az „elméletben” elhangzottak gyakorlatba ültetése. Az elmúlt vasárnapon az Úr Isten megszólításáról beszéltünk. A megszólítás után hat kérés következik, amelyek közül az első háromnak a középpontjában maga az Atya áll, míg az utolsó három a gyülekezet, az emberek szükségleteire utal. Ma nézzük meg együtt az első kérést, amely áldásként is értelmezhető: „Szenteltessék meg a te neved.”

I.

Mielőtt a Heidelbergi Káté válaszát megnéznénk az első kérésre vonatkozóan, szükséges néhány általános vonatkozású megállapítást tennünk. A kérés két fogalmat tartalmaz: a szentség és a név fogalmát.

A „szentség”, „szent” szavak több mint 700-szor fordulnak elő az Ó- és Újszövetségben. A héber és a görög szentségfogalom egyaránt magában hordozza azt, hogy minden, ami szent, az először is Isten szférájába tartozik, másodszor pedig olyan személyt vagy dolgot jelöl, ami teljességgel tiszta, ami érinthetetlen. A szentet csak az érintheti meg, aki maga is szent, különben elveszíti szentségét. Hogy jobban megértsük ezt a jelenséget, próbáljuk meg néhány szentírási példával szemléltetni, amelyek a kultuszi törvények között szerepelnek. A szent sátorba, később pedig a templom szentélyébe nem mehettek be közemberek, hanem csak a papok, akik megszentelték magukat. Az Istennek felajánlott áldozati állatot is csak a papok és közvetlen családtagjaik fogyaszthatták el, mivel másképpen nem volt foganatja az áldozatnak. Ha valamelyik pap különböző okoknál fogva tisztátalan lett, addig nem közeledhetett a szent sátorhoz, míg meg nem tisztult.

A második fogalom Isten neve. Az ókori világ emberének szemében a név azt a személyt jelölte, aki a nevet viselte. Név nélkül nem létezett élőlény. Emlékezzünk vissza, hogy a teremtéskor az Úr Isten Ádámhoz viszi az állatokat, „hogy lássa, minek nevezze azokat; mert amely nevet adott az ember az élő állatnak, az annak neve” (1Móz 2,19) A láthatatlan hatalmak is, legyenek azok jók vagy rosszak, mind viselnek egy-egy nevet. Aki pedig ismeri valakinek a nevét, az az illetővel valamilyen közeli viszonyban áll, közösségben van vele, szinte „birtokolja” azt. Aki fölött viszont elhangzik egy név, az az illető név viselőjének a birtokába, a hatalmába kerül. Azt mondhatjuk tehát, hogy a név teljességgel jellemezte a személyt, aki a nevet viselte, illetve a név sokszor csaknem többet jelentett, hatalmasabb volt, mint maga a nevet birtokló személy.

Isten neve tehát Istent magát jelenti. Ha Isten neve megszenteltetik, akkor Isten személye szenteltetik meg, illetve ha a neve megszenteltetetlenítetik, maga Isten illetetik gyalázattal. Ez a kérés így nem általános vonatkozású, mint ahogy azt első látszatra gon-

dolnánk, hanem nagyon is konkrét. Nagyon nagy jelentőségű az a tény is, hogy Krisztus egy olyan nép körében könyörög Isten nevének megszenteltetéséért, amelyik noha szent kellene legyen, mivel az Úr választotta ki, mégis – egész életével szüntelenül megszentelteleníti Istent. És itt most mi saját magunkra, illetve saját világunkra és környezetünkre is gondolhatunk. Noha nem bűnbánati héten vagyunk, mégis nézzünk önmagunkba és lássuk meg és őszintén bánjuk meg minden vétünköt, amelyekkel mi is napról napra megszenteltelenítjük Istent.

II.

A Heidelbergi Káté 122. kérdés–felelete így hangzik: *Melyik az első kérdés? „Szenteltessék meg a te neved. Azaz adjad először, hogy téged igazán megismerjünk, és a te minden műveidben tündöklő mindenhatóságodat, bölcsességedet, jóságodat, igazságodat, irgalmasságodat és igaz voltodat megszenteljük, dicsérjük és magasztaljuk; továbbá, hogy egész életünket, gondolatainkat, beszédeinket és cselekedeteinket arra irányítsuk, hogy nevedet miattunk szidalom ne érje, hanem szálljon arra dicséret és dicsőség.* Itt ismét két fontos gondolatot találunk: először, hogy **mi magunk** kell megszenteljünk Isten nevét: másodszer pedig, hogy **mások** ne gyalázzák Istent miattunk.

Első feladatunk tehát az, hogy mi szenteljünk meg Isten nevét. Hogy megy ez végbe? „Adjad először, hogy téged igazán megismerjünk és a te minden műveidben tündöklő mindenhatóságodat, bölcsességedet, jóságodat, irgalmasságodat és igaz voltodat megszenteljük, dicsérjük és magasztaljuk.” Vagyis először az Úr Istent kell megismernünk, azután pedig őt kell dicsérnünk. Mit jelent, miben áll Isten igazi megismerése?

Istenről mindazt, amit tudunk lehet és tudunk kell, a Szentírás tárja elénk. Az ő megismerése nagyon sokrétű és bonyolult feladat. Már többször hallottunk arról, hogy Isten így jelentette ki magát: „Vagyok, aki vagyok.” Azaz sohasem ismerhetjük őt meg teljesen, hanem mindig csak annyira, amennyire ő magát előttünk kinyilatkoztatja. Ha ez így van – mondhatjuk erre –, akkor mi nem lehetünk hibásak abban, ha nem ismerjük meg Istent. Csakhogy ez nem így van. Isten megadja számunkra a lehetőséget, hogy őt valóban megismerjük, de ha mi ezt a lehetőséget nem használjuk ki, abban csakis mi vagyunk vétkesek. Egy érthető és világos példával érzékeltessük ezt. Cézarea-Filippi környékén járva Jézus Krisztus megkérdezi tanítványait, kinek mondják őt az emberek? A tanítványok válaszából kiderül, hogy elég eltérő a zsidók véleménye Jézusról. Egyesek őt Keresztelő Jánosnak gondolják, mások Illésnek, ismét mások Jeremiásnak, vagy egynek a próféták közül. Péter azonban tanítványtársai nevében is így vall: „Te vagy a Krisztus, az élő Istennek fia.” Egész Izráel láthatta és hallhatta Jézus csodatetteit és tanításait, de mindnyájan félreismerték őt. Egyedül csak a tanítványok ismerték fel benne a Felkentet, Isten Fiát.

Isten megszenteléséhez tartozik továbbá az, hogy őt dicsérjük és magasztaljuk. Vagyis, ahogy megismertük Istent az ő műveiből, tehát a teremtett világból és a ma is érzékelhető gondviselő szeretetéből, az ő mindenhatóságát, bölcsességét, jóságát, irgalmasságát és igaz voltát dicsérjük. Azért magasztaljuk őt, mert ilyen: mindenható, bölcs, irgalmas és igaz. Isten magasztalása és dicsőítése háromféle cselekvés által történik: a hitvallás által, ezt láthattuk Péter esetében; a hálaadás által, ez főleg imádságainkban történik meg; végül pedig az istentisztelet által – ezt is gyakoroljuk mindnyájan. Ez a három külön-külön is, de még inkább együttesen Isten dicsőítését és magasztalását mozdtítja elő.

III.

A mi Isten-dicsőítéstünkön túl azonban arra is oda kell figyelnünk, hogy a mi életünk milyen reakciót vált ki másokból. Nem elég az, hogy én a magam életét úgy lássam, mint amelyik Isten dicsőségére történik, az is szükséges, hogy ezt a kívülálló, az Istent nem ismerők is így lássák. És itt ismét helye van az önvizsgálatnak. Vajon az én mindennapjaim, akár a munkahelyen, akár a családban való viselkedésem, beszédeim, cselekedeteim mennyiben tükrözik azt, hogy én Isten gyermeke vagyok, észrevehető-e életemben a hitvallás, a hálaadás, az istentisztelet? Egy szóval kifejezve: látszik-e keresztyénségem?

A mai világban széttekintve bizony szomorúan állapíthatjuk meg, hogy – tisztelet a kevés számú kivételnek – nem igazán jellemző a keresztyénség megélése a magukat keresztyéneknek valló emberekre. Sőt, igen gyakori az álszenteskedés, a látszólagos kegyesség, ami azonban csak külső máz, de alóla kivirít a haszonlesés, a kapzsiság, az irigység, a gyűlölet. A „csalok, lopok, hazudok” elv nagyon nagy teret nyert a világban. Még ma is azt tartják, sőt, ma talán fokozottabban igaz, hogy ha nem látják, akkor mindent szabad. De elég, ha egy vagy két ember tud róla, akik látják az ellentétet a kifelé mutatott és a valóság között. Ennek az ellentétnek a felismerése már magában botránkozást kelt az emberben. Ez oda vezethet, hogy Istent káromolják, illetve megtagadják Istent az emberi fonák viselkedés miatt. Roppant nagy felelősség van minden egyes keresztyén ember vállán, hiszen bennük az isteni szeretet, irgalom és jóság egy-egy képviselőjét látják. Ha pedig a mi életünk ezt nem tükrözi, akkor az lesz az általános vélemény, hogy az Istenről szóló tanítások csak mesék, kitalációk. Éppen ezért fontos, hogy teljes valónkat, vagy ahogyan a Heidelbergi Káté mondja, egész életünket, gondolatainkat, beszédeinket és cselekedeteinket arra irányítsuk, hogy keresztyénségünk hű tükröképe legyen Isten szeretetének és jóságának.

A kegyelmes Isten az ő Szent Lelke által mindnyájunkat arra vezet, hogy őt igazán megismerjük, és az ő mindenhatóságát, bölcsességét, jóságát, irgalmasságát látva az ő nevént megszenteljük, dicsérjük és magasztaljuk. Igyekezzünk hát mi is, hogy a lélek vezetésének engedelmeskedve valóban így éljünk egész életünkben, hogy Isten nevént miattunk szidalom ne érje, hanem szálljon Reá dicséret és dicsőség. Ámen.

Isten országa és akarata

Alapige: Máté 6,10

Bibliaviasás: Ézsaiás 6,17–25

Ezen a vasárnapon a második és harmadik kérést együtt fogjuk megvizsgálni, mivel szorosan kapcsolódnak egymáshoz és kiegészítik egymást.

I.

Melyik a második kérés? „Jöjjön el a te országod.” Azaz úgy igazgass minket Igéd-del és Lelkeddel, hogy neked napról napra inkább engedelmeskedjünk. Tartsd meg és növeld Anyaszentegyházadat, rontsd meg a Sátánnak munkáit és minden hatalmát, amely ellened feltámad, s tégy hiábavalóvá minden gonosz tervet, melyet a te szent Igéd ellen szőnek, míg végre teljességre jut országlásod, mikor te lész minden mindenekben. Mi az, hogy Isten országa? Miben áll? Hol van jelen? Ilyen és hasonló kérdések nemcsak bennünk merülnek fel időről időre, hiszen már Jézus Krisztus kortársai is, főleg a farizeusok és követőik várták Isten országának megjelenését, és arról saját elképzeléseik

szerint beszéltek. Azonban gyakran téves módon gondolkodtak Isten országáról. A legtöbben úgy képzelték azt el, mint egy akármilyen földi országot, amelynek azonban vezetője a Messiás lesz, tehát a Messiást elsősorban azért várták, hogy felszabadítsa a zsidó népet és Izráel országának teljes területét az idegen megszálló hatalom elnyomása alól. A római járom lerázása volt számukra a legfontosabb dolog, amit az eljövendő Messiás-királytól vártak.

Krisztus látja ezt a téves felfogást, és igyekszik rámutatni a helyes gondolkodásra. A farizeusok kérdésére, hogy mikor fog eljönni Isten országa, ezt válaszolja: *Az Isten országa nem szemmel láthatólag jő el. Sem azt nem mondják: Ímé itt, vagy: Ímé amott van; mert ímé az Isten országa ti bennetek van.* (Lk 17, 20–21) Pilátus előtt pedig így vall: *Az én országom nem e világból való: Ha e világból való volna az én országom, az én szolgálaim vitézkednének, hogy át ne adassam a zsidóknak. Ámde az én országom nem innen való.* (Jn 18,36) Kereken megmondja, hogy Isten országát nem lehet földi birodalmakkal összehasonlítani, nem földi államforma szerint épül fel. Isten országa bennünk van, vagyis az Úr Istennek bennünk jelenlévő Szent Lelke által fejlődik ki és lesz nyilvánvalóvá. Pát apostol arról is tud, hogy *...az Isten országa nem evés, nem ivás, hanem igazság, békeesség és Szent Lélek által való öröm.* (Róm 14,17) Máshol pedig azt mondja, hogy *...nem beszédben áll az Istennek országa, hanem erőben.* (1Kor 4,20)

II.

A Heidelbergi Káté a második kérdés magyarázatánál két fontos dolgot jegyez meg. „Tarts meg és növeljed Anyaszentegyházadat”, illetve „Rontsd meg a Sátánnak minden hatalmát” E mondatok által még konkrétabbá válik számunkra az Isten országáról alkotott kép. Az eddig idézett szentírási helyek már kialakítottak bennünk egyfajta képet. A Káté viszont rámutat, hogy a bennünk jelen lévő, igazságban, szentségben és Szent Lélek általi örömben megnyilvánuló Isten országa tulajdonképpen az egyház – és itt gondoljunk az egyetemes keresztyén Anyaszentegyházra, nem pusztán egy felekezetre – keretén belül ölt testet. Kissé furcsán hangzik ez, egyesek számára talán botránkoztató is. Nem azt akarjuk ezzel a kijelentéssel mondani, hogy Isten országa csak az egyházban létezhet, sőt, sokkal inkább azt, hogy ha másutt nem is, de legalább az egyházban látható kell legyen Isten országa. Tudom, hogy ez ismét egy nagyon szép gondolat, csak sokszor nem ezt látjuk megvalósulni. Sajnos ki kell mondanunk, hogy az egyházon belül is minden időben voltak hibák, tévedések, túlkapások, és más dolgok, amelyek sehogyan sem illenek Isten országába.

Ez igaz. De éppen ezért fontos a második gondolat: „rontsd meg a Sátánnak minden hatalmát, amely ellened feltámad s tégy hiábavalóvá minden gonosz tervet, melyet a te szent Igéd ellen sző.” Amikor Isten országát keressük itt a földön, magunkban vagy az egyházban, azt is meg kell látnunk, hogy e földi életünkben mindnyájan a bűn és a Sátán fondorlatainak vagyunk kitéve. Amióta a világban a bűn uralkodik – a bűneset óta –, minden ember akarva, akaratlanul követ el kisebb-nagyobb bűnöket, amelyek miatt kérdésessé válik számunkra a bennünk jelenlévő Isten országa. Ez mind a Sátán munkája. Ő a *Vádló*, aki – mind egykor Jób esetében – minket is hűtleneknek, állhatatlanoknak akar bemutatni Isten előtt. És ez életünk minden napján megnyilvánul, csak nem mindig vesszük észre. A legcsekélyebb dolgokban is látható, ha mi jót akarunk, de rossz jön ki belőle, vagy ha érezzük a kísértést egy cselekedet végrehajtására, amiről tudjuk, hogy az bűn. Lehet szó a türelmetlen, meggondolatlan beszédéről, vagy akár embertársaink valamilyen formában történő megkárosításáról.

III.

„A lélek kész, de a test erőtelen” – mondja Jézus (Mt 26,41). Ezt saját javunk érdekében szükséges fel- és beismernünk. És ha valóban meglátjuk erőtlenségünket a jó véghezvitelére, akkor érezzük majd igazán hiányát annak, amiről a Káté beszél: *Melyik a harmadik kérdés? „Legyen meg a te akaratod, amint a mennyben, úgy a földön is.” Azaz adjad, hogy mi és minden ember saját akaratunkat legyőzzük, és a te egyedül jó akaratodnak engedelmeskedjünk, minden ellentmondás nélkül, hogy így mindenki az ő tisztét és hivatását oly készséggel és hűséggel töltse be, mint az angyalok a mennyben.* Itt ismét két dolgot kell kiemelnünk: a saját akaratunkról való lemondást, és az Úr Isten akaratának való engedelmeskedést.

Már beszéltünk arról, hogy nem mindig akaratunk szerint történnek a dolgok életünkben. Ezt, ha rajtunk kívülálló eseményről van szó, teljesen természetes dolognak tartjuk. Azt viszont nem tudjuk könnyen elfogadni, hogy a ránk vonatkozó, bennünket érintő kérdésekben ne a mi akaratunk teljesebben be. És miért zavar ez minket? Mert tudjuk, hogy mi jót akarunk. Magunknak biztosan. Lehet, hogy még másoknak is. Akkor pedig miért nem tudjuk ezt a jót véghez is vinni? Miért akadályoz meg minket valami csekélység abban, hogy az eltervezettet végrehajtsuk? A bennünket gátoló tényezők azonban csak ingerelnek minket. Nem sikerült elsőre? *Csak azért is* megmutatom, hogy másodjára sikerülni fog. Ha akkor sem sikerül, még csöknyösebben ragaszkodunk saját elképzeléseinkhez, mert tudjuk, hogy a jóra törekszünk. A kérdés, amely sajnos nagyon ritkán jut eszünkbe, csak az, hogy valóban jó az, amit el szeretnénk érni? Az utóbbi vasárnapokon többször is hallottunk az emberi elme, az emberi gondolkodás végességéről, tökéletlenségéről. Testvéreim, mi nem láthatjuk át pontosan az eseményeket, és ezért bármikor megtörténhet, hogy mi jót akarunk, de rossz következik belőle. Lehet, hogy nem közvetlenül. Lehet, hogy abban a pillanatban tudomást sem veszünk róla, hanem csak hosszú idő múlva fogunk rájönni, milyen nagyot tévedtünk, mekkorát hibáztunk, milyen nagy kárt okoztunk akár magunknak, akár másoknak, amikor valami jót véltünk cselekedni. Ezért jó, ha többször is megfontoljuk saját akaratunkat: mi az, amit cselekedni akarok és miért akarom azt cselekedni?

IV.

Ha észrevesszük, hogy bizonyos helyzetekben nem tudunk dönteni, vagy nincs akaratunk dönteni, esetleg nincs akaratunk a döntést végrehajtani, másokhoz szoktunk segítségért fordulni. Ez önmagában véve nem baj, hiszen épp arról beszéltünk, hogy mi egymagunkban sokszor helytelenül látunk dolgokat. Az égető kérdés csak az, hogy kihez fordulunk tanácsért, kinek az akarata szerint próbálunk élni? Jézus Krisztus világosan kéri az Atyát: „Legyen meg a te akaratod.” A Heidelbergi Káté pedig azt is hozzáteszi, hogy egyedül Isten jóakarata kell engedelmeskednünk minden ellentmondás nélkül. Ez pedig nagyon hangsúlyos. Ahogyan gyakran megtörténik, hogy amit mi jónak látunk, rosszra fordul, akképpen az is gyakori, hogy az általunk rossznak, károsnak ítélt dolog, esemény vagy történés javunkra válik. Ezt azonban mindig csak azután vesszük észre, miután megtörtént az illető dolog.

Isten azonban egyszerre látja a múltat, a jelent és a jövőt. Ő már most tudja, mi az, ami jónak néz ki, de rosszul fog elsülni, és mi az, ami rossznak látszik, de hasznunk származik belőle. És mivel gyermekei vagyunk, azt akarja, hogy minden dolog a mi javunkra váljon. Ezért szükséges ellentmondás nélkül, teljes belenyugvással fogadni Isten kezéből mindent. Ez a belenyugvás azonban nem jelent akaratnélküliséget. Nem annak örvend Isten, hogy eleresszük magunkat: na, most már történhet bármi, úgyis Isten aka-

rata teljeseedik be. Nem, sőt inkább az szükséges, hogy mi magunk keressük a helyes utat, tudatosan akarjuk a jót, *de* mégis tudjuk Istenre bízni a végső döntést, és abba nyugodjunk bele, fogadjuk tőle kész szívvel. Emlékezzünk vissza a mi Urunk Jézus Krisztus imájára a Gecsemáné-kertben: *Atyám! ha lehetséges, múljk el tőlem e pohár; mindazáltal ne úgy legyen a mint én akarom, hanem a mint te.* (Mt 26,39)

A mi feladatunk az, hogy Isten országát keressük, és az ő igazságát. Ehhez azonban olyan magatartás és életforma szükséges, amelyben mi is igyekszünk méltók lenni Krisztus-követői mivoltunkra, igyekszünk keresztyéni módon élni, jóra törekszünk teljes erőnkből, de annak is tudatában vagyunk, hogy Isten jobban tudja, mi a jó számunkra, mire van szükségünk. Hisszük, ő csakis a mi javunkat akarja. Ezért legyünk készek, hogy saját akaratunkról lemondva, egyedül az ő jóakarátának engedelmeskedjünk mindenben, egész életünkben. Ehhez kérjük az ő segítségét! Ámen.

A mindennapi kenyér

Alapige: Máté 6,11

Bibliailvasás: 2Mózes 16,2–30.35

Az elmúlt két vasárnap az Úr Jézus Krisztustól tanult imádság első három kérését vizsgáltuk meg közösen, és megértettük belőlük, hogy Isten minden művében az ő mindenhatósága, bölcsessége, jósága, irgalmassága és igaz volta lesz nyilvánvalóvá, és ez minket arra késztet, hogy az ő nevét megszenteljük. Továbbá, hogy egyaránt szükséges az, hogy Isten országát keresve és utána vágyódva a jót cselekedjük, de az is, hogy a Mindenható akaratában feltétlenül megnyugodjunk, még ha abban a pillanatban nem is értjük meg, miért kellett valaminek úgy történnie, ahogyan az történt.

Az imádság második felében elhangzó másik három kérés megfogalmazása, a többes szám első személyű alak használata viszont azt mutatja, hogy ezek a gyülekezetek mindennapi életét érintik. A mai vasárnapon a negyedik kérést vizsgáljuk meg.

I.

Melyik a negyedik kérés? „Mindennapi kenyérünket add meg nekünk ma.” Azaz vedd gondjaidba a mi testi szükségünket, hogy így megismerjük, hogy minden jó egyedüli forrása te vagy, és hogy a te áldásod nélkül sem a mi gondoskodásunk és munkánk, sem adományaid nálunk nem gyarapodnak. Éppen ezért, a mi bizodal munkat minden teremtménytől elfordítva, egyedül csak beléd helyezük.

Vedd gondjaidba a mi testi szükségünket. Ahhoz, hogy egészséges lelkünk, hitünk legyen, mindenképpen szükséges a testünk megelégtetése is. Nemcsak az eledelről van itt szó – elsősorban arról –, hanem sok más egyébről is. Krisztus azért emeli ki csak az ételmezt, mert az létfontosságú, olyasmi, ami az élethez szükséges. Az éhség vadítja meg legjobban nemcsak az állatot, hanem az embert is. Az éhes vagy szomjas ember szinte elveszti lelki-szellemi képességeit, nem érez semmit, nem kíván semmit, csak egy falat ennivalót és egy korty vizet.

Azonban a táplálékon kívül is szükségünk van még sok mindenre, amiket szintén testünk igényel: öltözetre, hajlékra, melegre, és még sorolhatnánk tovább. Nos, arra kérjük Istent, hogy ezeket mind adja meg nekünk.

Ha elgondolkozunk, e kérésnek csaknem minden szava egy-egy külön tanítás a mi számunkra. *Kenyeret* kérünk Istentől, ami a legalapvetőbb tápláléka az embernek. Nem kérünk különféle csemegéket, sokféle finomságot, hanem az alapvetőt csupán. Ahogy a

Példabeszédek könyvében is olvashatjuk: *Táplálj engem hozzám illendő eledellel.* (Péld 30,8) *A mi* kenyerünket kérjük, vagyis a sajátunkat, amit becsületes és szorgalmas munkával kerestünk meg, nem pedig azt, hogy a más szájától vonja el az Úr a falatot, hogy nekünk több jusson. *A mindennapi*, a pontos fordítás szerint a *holnapi* napra szóló kenyeret kérjük a *mai* napon és ezáltal nemcsak arra mutat rá Krisztus, hogy nem szükséges felhalmoznunk a megnyert javakat, hanem sokkal inkább arra, hogy nem is szabad azt tennünk. Láthattuk a negatív példát a bibliaolvasás során: a másnapra eltett manna megbüdösödött és megférgesedett, teljesen ehetetlenné vált. Ugyanakkor az is hangsúlyossá válik, hogy – mivel nem gyűjthetjük halomra az Atyától kapott dolgokat, legyen az táplálék vagy bánni más – szükséges, hogy minden nap imádkozzunk, minden nap kérjük Isten segedelmét és ajándékait. Ezáltal az Úr Istennel való kapcsolatunk intenzitása van biztosítva, hiszen napról napra érezzük az imádság erejét. Különösen nagy jelentősége van annak, hogy arra kérjük az Úr Istent, mindezt *adja meg* számunkra. Ahogy modern kifejezéssel mondanánk, térítésmentesen. Azaz nem eladja, nem is kölcsön adja számunkra a Mindenható a testi megelégedéshez szükségeset, hanem nekünk ajándékozza. Add meg *nekünk*: itt azon van a hangsúly, hogy nemcsak egy emberről van szó, nemcsak saját magam számára kérek, hanem az egész közösség számára, amelyhez tartozom, amelyben élek. Ez elsősorban a családot jelenti, de a kört bővítve ide érthetjük a gyülekezetet is, a város lakosságát, az egész magyar nemzetet, amelyhez tartozunk.

II.

Mindnyájunkban feltevődhet a kérdés: miért ezt kell kérnünk, és miért éppen így kell kérnünk? A Heidelbergi Káté válasza két irányba mutat. Először azért, *hogy megismerjük, hogy minden jó egyedüli forrása* csupán Isten lehet. Figyeljük meg, mennyire kapcsolódnak a gondolatok. Már az elmúlt vasárnap azt mondtuk, hogy a második és harmadik kérést együtt kell látnunk, mivel szorosan összefüggenek egymással. Azt kérjük általuk, hogy a Sátán munkája és hatalma megsemmisüljön, vagyis minden, ami rossz, és egyedül Isten jóakarata uralkodjék a földön úgy, mint a mennyben. Most pedig még teljesebbé válik előttünk ez a gondolat, kiegészülve a negyedik kéréssel: mi magunk rá kell döbbenjünk arra, hogy a jó, amit életünk során bármikor kapunk, csakis Isten adománya lehet. A legszebben és a legkonkrétabban Jakab apostol fogalmazza ezt meg: *Minden jó adomány és minden tökéletes ajándék felülről való, és a világozások Atyjától száll alá, a kinél nincs változás, vagy változásnak árnyéka.* (Jak 1,17)

III.

Másodszor azt kell megértenünk, hogy *Isten áldása nélkül sem a mi gondoskodásunk és munkánk, sem az ő adományai nálunk nem gyarapodnak.* Ez ismét egy olyan dolog, amivel elméletben mindnyájan egyetértünk, csak éppen a mindennapi életben nem akarjuk vagy nem tudjuk alkalmazni. Ha elbeszélgettünk otthon a családban vagy ismerőseinkkel a napi munkánk, előrehaladásunk felől, hányszor mondjuk ki azt, hogy Isten segítségével végeztük el az illető munkát? Mennyiben tudatosult bennünk a zsolttáros megállapítása: *Ha az Úr nem építi a házat, hiába dolgoznak azon annak építői. Ha az Úr nem őrzi a várost, hiába vigyáz az őriző. Hiába néktek korán felkelnetek, későn feküdnetök, fáradtsággal szerzett kenyeret ennetek! Szerelmesének álmában ad eleget.* (Zsolt 127,1–2) Az Úr Isten áldása tesz pontot az elvégzett munkánkra, a kapott ajándékokra. Anélkül lehetetlen azokat birtokba venni, illetve rendeltetésüknek megfelelően használni. Bármennyit is fáradjon, küzdjön az ember, akármilyen jónak és tökéletesnek látszódjon is saját maga előtt az elkészített dolog, Isten csak az ujját mozdítva, vagy akár lehe-

letével leronthatja azt. Azt hiszem, mindnyájan ismerjük a múlt század elején történt hajó-katasztrófát, a Titanic elsüllyedésének történetét, amely igen sok emberéletet követelt áldozatul. Az addig megépített legnagyobb, leggyorsabb, legtökéletesebb hajó volt, a süllyedés elleni mindenféle biztonsági berendezésekkel. Vízrebocsátása előtt, az emberi ész és tehetség diadalát bizonyítandó, ráírkálták nagy betűkkel: No God! Nincs Isten! Egy kósza jéghegy és az emberi okoskodás miatt azonban a tökéletes hajó elsüllyedt, utasainak nagy része pedig vízbe fűlt. Nyilvánvalóvá lett, amit a költő is megfogalmazott:

„Semmi a mi munkánk, nyomtalanul elvész,
Ha te meg nem áldod, elsőpri a szélvész.”

IV

Mindezeket látva és tudva, ismét egy kérdés merülhet fel bennünk: Mit használ nekünk ez a tudás? A Heidelbergi Káté válaszában utolsó mondata felel meg erre: *Éppen ezért, a mi bizodal munkát minden teremtményről elfordítva egyedül csak Beléd helyez-zük.* Valóban: ha ez a két felismerés megtörténik bennünk, ha rájövünk, hogy minden, ami jó, csakis Istentől származik, illetve, hogy nem elég nekünk megküzdeni valamiért, sem nem elég azt ajándékba kapni, mert egyedül csak az Úr Isten áldása teszi azt felhasználhatóvá, akkor már önkéntelenül is megerősödik bennünk a hit, a bizalom a mi Mennyei Atyánk iránt. De ez a kijelentés fordított sorrendben is érvényes: ha a mi hitük és Istenbe vetett bizodalunk megerősödik, akkor azonnal észre vesszük, milyen tökéletes Isten minden műve, és azt is meglátjuk, hogy saját erőfeszítéseink az Örökkévaló áldása nélkül teljesen hiábavalóak.

A minden kegyelem Istene legyen segítségünkre az ő Szent Lelke által, hogy valóban felismerjük az ő jóságát és irántunk való szeretetét, amelyet napról napra megbizonyít életünkben, nemcsak a mindennapi kenyér megadásával, de minden testi szükségletünk kielégítésével. Úgy legyen. Ámen.

A megbocsátás

Alapige: Máté 6,12.14–15

Bibliolvasás: Máté 18,21–35

Az Úrtól tanult imádság ötödik kéréséhez jutottunk ezen a vasárnapon. Miután az Atya Isten nevének megszenteléséért, az ő országának eljövételéért és az ő akaratának teljesedéséért imádkoztunk, a saját magunkra vonatkozó kérések jöttek elő a Jézus Krisztus által példaképpen elénk adott imádságban. Ezelőtt egy héttel a negyedik kérés kapcsán azt állapítottuk meg, hogy Isten képes minden testi szükségletünket megelégténi, tőle csak jót kapunk, és ő maga áldja meg a mi fáradozásainkat. Ma az ötödik kérés kapcsán mindenekelőtt arra kell figyelelnünk, hogy a benne elhangzottak több helyen is ismétlődnek. Közvetlenül az Úr imádsága után, a Mt 6,14–15-ben már ezt találjuk: *Mert ha megbocsátjátok az embereknek az ő vétkeiket, megbocsát néktek is a ti mennyei Atyától. Ha pedig meg nem bocsátjátok az embereknek az ő vétkeiket, a ti mennyei Atyától sem bocsátja meg a ti vétkeiteket.* Márk evangélista is az imádkozással hozza kapcsolatba a bocsánatot: *És mikor imádkozva megállotok, bocsássátok meg, ha valaki ellen valami panaszotok van; hogy a ti mennyei Atyától is megbocsássa néktek a ti vétkeiteket. Ha pedig ti meg nem bocsátotok, a ti mennyei Atyától sem bocsátja meg a ti*

vétkeiteket. (Mk 11,25–26) A bibliáolvasás során hallott igeszakasz, a gonosz szolga példázatának utolsó mondata szintén ezt a gondolatot közli: *Ekképpen cselekszik az én mennyei Atyám is veletek, ha szívetekből meg nem bocsátjátok, ki-kí az ő atyjafiának, az ő vétkeiket.* (Mt 18,35)

Igencsak fontos ez a kérés, hiszen erre mutat a többször is megismételt gondolat. Valóban, az embertársainkkal való kapcsolatunk legsúlyosabb problémájának megoldását találjuk itt meg. Krisztus a szeretet törvényét helyezte mindenek fölé, illetve minden más törvényt és parancsolatot ebből származtatott le. Addig viszont nincs bennünk igazi szeretet, amíg nem tudunk felebarátainknak szívből megbocsátani.

A mai ige legfőbb üzenete számunkra legyen ez: Isten bűnbocsátó kegyelme nem lehet valóság addig az életünkben, amíg nem folytatódik szervesen a mi bűnbocsánatunkban, amellyel odahajlunk ellenünk vétett embertársainkhoz.

I.

Mindenekelőtt nézzük meg ismét a Heidelbergi Káté 126. kérdés–feleletét: *Melyik az ötödik kérdés? „Bocsásd meg vétkeinket, miképpen mi is megbocsátunk az ellentünk vétkezőknek. Azaz Krisztus véérért nekünk, nyomorult bűnösöknek ne számítsd be a mi vétkeinket, se a folytonosan bennünk levő gonoszt; amiképpen mi is érezzük szívünkben a te kegyelmednek ama bizonyosságát, hogy magunkban állhatatosan eltökéljük, hogy felebarátainknak szívünk szerint megbocsátunk.* Mind az Úr imájában, mind a Káté feleletében világosan két részre tagolódik a kérés, illetve ennek magyarázata. Először is Isten bűnbocsátó kegyelmére apellálunk az általunk elkövetett vétkek tekintetében, másodsorú viszont a mások által ellentünk elkövetett vétkekért ígérjük saját bocsánatunkat. A bocsánatnak ez a kettős iránya szorosan összefonódik egymással, sőt, bizton kijelenthetjük, hogy egyik sem létezhet a másik nélkül.

Figyeljük meg először, mit mond a Heidelbergi Káté az Úr Isten bocsánatáról: *Krisztus véérért nekünk, nyomorult bűnösöknek ne számítsd be a mi vétkeinket, se a folytonosan bennünk levő gonoszt.* Két fontos dolgról esik itt szó. A Heidelbergi Kátében szereplő sorrendet megfordítva először is azt kell meglátnunk, hogy mindnyájan „nyomorult bűnösök” vagyunk, akikben a gonosz állandóan jelen van és ennek mindenkor bizonyosságát is nyerjük a naponként elkövetett vétkeinkkel. A legelső dolog tehát a magunk megalázása, bűneink megismerése kell legyen. Arra kell ráébrednünk, hogy teljességgel képtelenek vagyunk a jóra, de még sokkal inkább hajlandók a rosszra. Ebben a földi életben a gonosz folytonosan bennünk van, semmiféle módszerrel nem tudunk tőle megszabadulni. Ezt azért szükséges kihangsúlyoznunk, mert sokszor csak saját tehetetlenségünket, illetve saját gonosz indulatainkat érezzük, és ez lelkiismeret-furdalást, lelki gyötrelmet okozhat. Nos, ha ilyen lelki gyötrelmeink vannak, akkor már kezdünk jó úton járni. Az út legnagyobb része még előttünk van, de az első lépést már megtettük rajta.

A második dolog, amire a Heidelbergi Káté feleletének első részében fel kell figyelnünk az az, hogy bűneink be nem számítása Krisztus véérért, vagyis az ő keresztfán történt egyszeri áldozatátért van. Saját érdemünk nem lehet Isten előtt, még jócselekedeteink sem tökéletesek annyira, hogy miattuk bűneink meg lehetnének bocsátva. Itt ismét csak a Heidelbergi Kátét idézhetjük, amikor az ember Isten előtti megigazulásáról beszél: *Egyedül csak a Jézus Krisztusban való igaz hit által, oly módon, hogy bár lelkiismeretem vádol, hogy Isten minden parancsolata ellen súlyosan vétkeztem, azoknak csak egyikét is soha nem tartottam meg, sőt még mindig hajlandó vagyok minden gonoszra: mégis Isten, az én minden érdemem nélkül, egyedül az ő ingyen kegyelméből nekem ajándékozta és tulajdonítja Krisztusnak tökéletes elégtételét, igazságát és szentségét,*

mintha én soha semmi bűnt nem tettem volna, és semmi bűnöm nem lett volna, sőt mint-ha én tanúsítottam volna mindazt az engedelmességet, amelyet Krisztus érettem tanúsított, de csak úgy, ha e jótéteményeket hívő szívvel elfogadom. (HK 60.)

II.

Isten tehát mindenekelőtt Krisztus érdeméért bocsát meg. De az ő bűnbocsánatát nyomon kell kövesse a mi részünkről a felebarátaink iránti bűnbocsánat. A legerősebb és legvilágosabb példája ennek a bibliaolvasás során hallott történet, az adós szolga példázata. Péter kérdésével indul az egész történet: Hányszor lehet a felebarátnak megbocsátani? Péter csak az emberközi kapcsolatot látja, a Mester pedig, sajátos szokásához híven, más szemszögből, a Mennyei Atya felől nézve világítja meg a kérdést. Isten az én bűneimet már megbocsátotta, és ez a tény önmagában véve is kötelezés arra, hogy én is hasonlóképpen cselekedjek a testvéremmel, embertársammal.

Jézus azért beszél királyról a példázatban, hogy annál jobban kiemelje a kegyelem nagyságát. A szolga adóssága 10 000 talentum, ami hatalmas összeg, azt is mondhatnánk: végtelen, megszámlálhatatlan, hiszen a 10 000-es szám volt a legnagyobb az ókori világban. Ezenkívül még szemléletesebbé teszi a különbséget a két adósság között: 10 000 talentum ↔ 100 dénár, mai pénzben hozzávetőlegesen 600 000 000, illetve 1000 €. Az első összeg szinte felfoghatatlan, amit biztos, hogy nem tehet törleszteni. A második viszont, ha nem is máról holnapra, de mégis csak visszafizethető. Az első szolga szorult helyzetében képesnek hiszi magát az adóssága törlesztésére, ezért csak időhaldékot kér. Figyeljük meg, hogy eddig a pontig a második jelenetben is minden hajszálpontosan így történik. De itt a párhuzam megszakad: a király ugyanis megszánja szolgáját és elengedi a teljes adósságát. A szolga azonban nem könyörül szolgatársán, hanem börtönbe veti azt. Amikor a király erről tudomást szerez, ő sem kegyelmez többé, hanem a hóhérok kezébe adja a gonosz szolgát.

Nézzünk most magunkba. A mai világban napról napra sértések, bántások érnek minket, igen sok emberre lenne okunk haragudni, akik tudatosan vagy akár öntudatlanul is vétkeztek ellenünk. A király szájába adott kérdést Jézus Krisztus most nekünk szegzi: Nem kell-e nekünk is könyörölnünk, megbocsátanunk társainknak, amiképpen a Mennyei Atya is megbocsátott nekünk? Személyes döntésre hívja itt fel a Mester nemcsak az egykor körülötte állókat, a tanítványokat, hanem minket, az ige mai hallgatóit is.

A mai igazságszolgáltatás egyik alapja a precedens esetek megvizsgálása. Az előző ítéletekhez hasonló ítélethozatal várható ezután is. Jézus Krisztus ismeri ezt a jellemző emberi gondolkozást, és ezért mutat rá, hogy Isten bűnbocsánata megelőlegezve jött számunkra. Az egyik írásmagyarázó így fogalmaz: „A megbocsátás és a megbékélés nem azt jelenti, hogy elfelejtjük a múltat, hanem azt, hogy Isten múltbéli könyörületére emlékezünk a jelenben.”

Isten kegyelme és bocsánata mindent megelőz, de ugyanakkor le is kötelez minket, hogy mi is hasonlóképpen cselekedjünk. Amint mi felszabadultunk bűneink adóssága alól az Úr Istennel szemben, akképpen szabadítsuk fel mi is embertársainkat, tartozásukat elengedve, ellenünk elkövetett vétkeiket megbocsátva. A kegyelmes Isten adjon ehhez hitet és erőt mindnyájunknak. Ámen.

Kísértéseink

Alapige: Máté 6,13a

Bibliailvasás: Máté 4,1–11

Ha csupán emberi, földi világunkat és életünket szemléljük, illetve mérlegeljük, akkor bátran elmondhatjuk, hogy az ötödik kérdés, amelyikről az elmúlt héten beszélünk, a legjelentősebb, hiszen tudjuk, milyen nehéz egymásnak megbocsátanunk. Ha azonban a látható világon túl is tekintünk, akkor azonnal rájövünk, hogy a hatodik – az utolsó – kérdés is legalább annyira jelentős. Hiszen Isten az embert jóvá és a maga hasonlatosságára, azaz valóságos igazságban és szentségben teremtette. Az ember azonban a Sátán ösztönzésére megszegte Isten parancsát és ezáltal magát és utódait ezektől az isteni ajándékoktól megfosztotta. A mai vasárnapon azt nézzük meg tehát, hogy mi is a kísértés, hogyan győzhetünk felette, illetve, hogy mi lesz a jutalmunk, ha ellenállunk a kísértéseknek.

I.

Melyik a hatodik kérdés? „Ne vígy minket kísértésbe, de szabadíts meg a gonosztól. Azaz, mivel mi magunkban oly gyarlók vagyunk, hogy még csak egy szempillantásig sem állhatunk meg, a mi esküdt ellenségünk pedig, a Sátán, a világ és a mi tulajdon testünk minket szüntelenül ostromolnak: te tarts meg, és Szentlelkednek erejével erősíts meg minket, hogy szilárdan ellenállhassunk, és a lelki tusakodásban le ne győzzenek, míg végre teljes diadalt veszünk. – Így hangzik a Heidelbergi Káté 127. kérdés–felelete.

Ismételten feltűnik előttünk, hogy – akárcsak az ötödik kérdésnél – elsősorban az emberi gyarlóságot, gyengeséget és nyomorúságot akarja tudatosítani bennünk. Erről már az elmúlt héten is hallottunk. Most viszont azt is megérthetjük: azért kell rájönnünk és beismernünk gyarlóságunkat, hogy ne önmagunkban bizakodjunk, hanem Isten Szent Lelkének mindenható erejében. A mi ellenségeink, a Sátán, a világ és tulajdon testünk szüntelen ostromolnak – ez a következő gondolat. Maga ez a *szüntelen ostrom* az, amit kísértésnek szoktunk nevezni. Ha kísértésről beszélünk, szükséges először is, hogy a szó jelentését pontosan tisztázzuk. Minden nyelvben a szó próbatételt jelent, a magyar nyelvben ebből származott át a természettudományok körébe a *kísérlet* szavunk. És itt mindjárt Pál apostol szavaira kell figyelni, aki azt mondja, hogy Isten *nem hágy titeket feljebb kísértetni, mint elszenvedhetitek; sőt a kísértéssel egyetemben a kimenekedést is megadja majd, hogy elszenvedhessétek.* (1Kor 10,13) Ugyanitt hoz példákat is Izráel történelméből, amikor a nép ilyen próbatételek, kísértések akadályán kellett keresztülmegyjen. Négy ilyen esetről beszél, mind a négy a pusztai vándorlás során történt. A nép minden esetben elbukott a próbatétel során. Az első volt az aranyborjúval való bálványozás, a második a moábitákkal való paráználkodás, a harmadik Isten megkísértése, azaz kételkedés az ő hatalmában, amikor is az étel és az ital hiánya miatt esnek kétségbe, a negyedik eset pedig Izráel fiainak a zúgolódása volt Mózes és Áron ellen, illetve közvetve maga Isten ellen. Mi most 3500 év távlatából már világosan látjuk, mit és hogyan kellett volna cselekedjenek Izráel fiai, sőt, elbukásuk után hogyan is meglátták. Nagyon egyszerű lett volna a feladatuk: pusztán Isten szavának kellett volna engedelmességek, illetve hívő szívvel az Úr ígéreteiben kellett volna bízniuk. Mindezeket pedig Mózes és Áron tolmácsolták a nép felé. A próbatétel pedig nem volt más, mint a választás lehetősége: a saját maguk gondolatai szerint cselekedjenek, vagy pedig az Örökkévaló akaratának vessék alá magukat. Külön meg kell jegyeznünk, hogy a pusztában vándorló nép gondolkozása teljességgel megfelelt a különböző pogány népek gondolkozásmódjának, azaz – mondhatjuk – széles körben elismert volt: látható Istent imádtak az arany-

borjú képében, a termékenységekultusz volt az oka a paráználkodásuknak, emberileg kilátástalan helyzetben voltak, élelem és ivóvíz nélkül, valamint Mózes és Áron is szemükben csak közönséges emberek voltak, akik éppen annyi tiszteletet érdemeltek és éppen annyira voltak jogosultak a nép vezetésére, mint bárki más.

Mindezekből azt állapíthatjuk meg, hogy a kísértés arra ösztönöz, hogy elforduljunk Istentől. Továbbmenve azonban Jézus Krisztus mondása kell eszünkbe jusson: *Vigyázzatok és imádkozzatok, hogy kísértetbe ne essetek* (Mt 26,41), hiszen az imádság az az eszköz, amely által Isten felé fordulhatunk.

II.

Az imádság ebben az esetben segélykérés. Isten képes arra, hogy Szent Lelke erejével megerősítsen minket. Ez pedig azért történhetik meg, mert a kísértő hatalmak is, bármekkora is legyenek, kivétel nélkül Isten uralma alatt állanak. Jakab apostol így ír levele 1,13–14-ben: *Senki se mondja, amikor kísértetik: Az Istentől kísértetem: mert az Isten gonoszsággal nem kísérthető, ő maga pedig senkit sem kísért. Hanem mindenki kísértetik, a mikor vonja és édesgeti a tulajdon kívánsága.* Ez az, amit a káté úgy fogalmaz, hogy tulajdon testünk ostromol. Csakhogy más hatalmak is kísérthetnek minket. Ismerjük Jób történetét: a Sátán be akarja bizonyítani Istennek, hogy Jób csak azért istenfélő, mert mindennel megáldotta, és jól van dolga. Isten megengedi a Sátánnak, hogy Jóbot többszörösen is csapásokkal sújtsa: sorra veszíti el világi vagyonát és gyermekeit is. Mindezek ellenére megmarad feddhetetlenségben. Ezután a Sátán betegséggel sújtja őt, a halál szélén áll. Felesége és barátai is igyekeznek megingatni hitét, de ő hűségesen kitart abban egészen addig, amíg Isten maga meg nem jelenik és igazat nem ad Jóbnak, majd pedig kétszeresen kárpótolja őt vagyonáért, sőt ismét gyermekei születnek. Ebben a történetben tehát elsősorban a Sátán a kísértő, ugyanakkor a saját példája által csábító világ is előttünk áll, akárcsak a pusztai vándorlás történetében a már említett példákban. Isten megengedi ugyan, hogy kísértsenek, de tisztán kell látnunk, hogy **nem Isten az, aki kísért!** Isten megenged ugyan egyes dolgokat, különböző nehéz helyzeteket életünkben, de csak azért, hogy ezek által próbára tegye hitünket és belé vetett bizodal-munkat; és hatalma lévén a kísértő erők felett, könyörgéseinkben kérhetjük Szent Lelke erejét, amely minket megerősít és diadalra juttat minden kísértéssel szemben.

III.

Ezt is fontos megjegyeznünk: ha szilárdan ellenállunk a kísértések idején, Isten teljes diadalt ad majd számunkra. Jób példáján keresztül már láhattuk, hogy ez földi jutalmat is jelent. De még ennél is fontosabb az a jutalom, amit a túlvilági életben kapunk meg. Erről A jelenések könyvében olvashatunk. Az első és talán a legérthetőbb ígéret a 2,10-ben található: *Légy hív mind halálig, és néked adom az életnek koronáját.* Ezután pedig különböző ígérek következnek, amelyek mind azzal kezdődnek: „aki győz” A jelenések könyvében összesen hat ilyen mondást találunk: *annak nem árt a második halál* (Jel 2,11); *annak hatalmat adok a pogányokon* (Jel 2,26); *az fehér ruhákba öltözik; és nem törölöm ki annak nevét az élet könyvéből, és vallást teszek annak nevével az én Atyám előtt és az ő angyalai előtt* (Jel 3,5); *oszloppá teszem azt az én Istenemnek templomában* (Jel 3,12); *megadom annak, hogy az én királyiszékembe üljön velem, a mint én is győztem és ültem az én Atyámmal az ő királyiszekében* (Jel 3,21); *örökségül nyer mindent; és annak Istene leszek, és az fiam lesz nékem* (Jel 21,7). Ezeknek az ígéreknek a szavait ugyan jól értjük, mégsem tudjuk őket teljesen megmagyarázni, pusztán csak sejtjük ér-

telmüket; mivel olyan dolgokra vonatkoznak, amelyeket szem nem látott, fül nem hallott és embernek szíve meg sem gondolt, amiket Isten készített az őt szeretőknak (1Kor 2,9).

Ezekről a dolgokról biztos és pontos tudomásunk csak e földi élet után lesz. Annál inkább érvényes az, hogy hittel kell elfogadnunk mindezt. A földi élet legnagyobb kísértése minden ember számára ez: vajon van-e túlvilág? Vajon valóban olyan az, mint amilyennek azt leírják? Vajon részünk lesz-e benne? Vajon Isten megbocsát-e nekünk és részesít-e kegyelmében Jézus Krisztus kereszthaláláért? Azt hiszem, mindnyájunkban felvetődtek már e kérdések életünk során. Íme, mennyire igaz, hogy a kísértés az Istentől való elfordulásra és a mulandó és látszólagos értékekhez való ragaszkodásra ösztönöz! Az igazi, szívből jövő imádság azonban ebben az esetben az segítséget hoz: megerősíti hitünket az élő Istenben, aki örökkévaló és kegyelmes Úr, és Szent Lelke erejével minket is támogat életünk nehéz pillanataiban, a legnagyobb kísértések közepette is. Jertek, ezért imádkozzunk. Ámen.

Tied az ország és a hatalom és a dicsőség mindörökké

Alapige: Máté 6,13b

Bibliavetítés: 1Krónika 29,10–18

Igehirdetési sorozatunk utolsó alkalmához érkezünk. Jézus Krisztus tanítását követve az imádkozás fontosságáról és a imádkozás helyes módjáról hallottunk. Krisztus előbb „elméleti síkon” beszélt tanítványainak az imádságról és az imádkozásról, majd egy minta-imádságot adott eljöttük, ami azóta az egyetemes keresztyén egyház legismertebb imádsága: a *Mi Atyánk*. A mai alkalommal ezen imádság zárómondatát vizsgáljuk meg.

I.

Eddigi gyakorlatunkhoz híven most is először a Heidelbergi Káté válaszát nézzük meg: *Hogyan rekeszted be ezt az imádságot? „Mert tiéd az ország, a hatalom és a dicsőség mindörökké. Azaz mindezeket azért kérjük tőled, mivelhogy te a mi királyunk és mindenható vagy, ki nekünk minden jót meg is akarsz, meg is tudsz adni, hogy ezek által nem mireánk, hanem a te szent nevedre térjen örök dicsőség.* (128. kérdés–felelet) Három megokolása van a példaimádságnak. Ahogy a Heidelbergi Káté fogalmaz, azért kérjük Istentől mindezeket, mert – és itt következik a hármass megokolás – az övé az ország, a hatalom és a dicsőség. Fontos kiemelnünk, hogy a „mindörökké” szó egyaránt vonatkozik Isten mindhárom tulajdonára, nemcsak a dicsőségre. Vajon mit jelent, hogy ez a három dolog Istené? Nézzük meg egyenként jelentésüket és értelmüket.

Tied az ország. Jézus Krisztus tanításaiban, ezt így nevezi meg: *Isten országa* vagy *mennyek országa*. Tulajdonképpen két értelemben beszél róla, mint eljövendőről és mint már most jelenlévről. Az eljövendő országról most még nem bírhatunk pontos értesüléssel, hiszen az Krisztus visszajövetele után fog megvalósulni. A már jelenlévő *Isten országáról* azt mondja Krisztus, hogy *Senki azt nem mondják: Ímé itt, vagy: Ímé amott van; mert ímé az Isten országa ti bennetek van.* (Lk 17,21) Számunkra, földi emberek számára ez a sokatmondó, a bennünk lévő, életünkben látható Isten országa. Nagyon fontos, hogy ezt jól megértsük: ha bennünk van, akkor belőlünk lesz látható, a mi gondolataink, beszédeink, cselekedeteink, sőt egész életvitelünk alapján fogják embertársaink meglátni és felismerni Isten országát. Ez nagyon fontos, hogy *felismerjék, és ne félreismerjék* azt. Ez pedig legnagyobb részben tőlünk függ, a mi keresztyénségünktől. Éppen ezért kell arra ügyelnünk, hogy soha ne a saját gondolataink és tetszésünk szerint cselekedjünk, hanem annak tudatában, amit a Heidelbergi Káté így fejez ki: te a mi királyunk

vagy. Isten az a szuverén uralkodó, akinek minden más teremtmény alá van rendelve. A jól ismert úrvacsorai ének is erről beszél: „Te király vagy, mi polgárid. / Te mester, mi tanítványid.”

Egész életünk ezt a viszonyt kell tükrözze: Isten a mi királyunk, mi emberek pedig valamennyien az ő alárendeltjei vagyunk. Ez számunkra is kötelezettséget jelent – erről beszéltünk az ötödik kérdés, a megbocsátás kapcsán. Ugyanakkor azt is tudatosítanunk kell úgy magunkban, mint embertársainkban, hogy Isten – ellentétben a földi fejedelmekkel – valóban mindent megtesz azért, hogy népe minden testi és lelki jót megkapjon.

Tied a hatalom. A Heidelbergi Káté megfogalmazásában: mindenható vagy. A kifejezés jobb megértéséért az eredeti szövegben szereplő szót szükséges megvizsgálnunk. Ott a *dinamisz* szó fordul elő, amiből a modern *dinamika* szó is származik. Tehát a legelső dolog, amit meg kell látnunk az, hogy Isten ereje és hatalma egy *aktív, cselekvő hatalom*. Istennél minden lehetséges – mondja Jézus. Ezt pedig az ő végtelen nagy hatalmával munkálja. Ez a szó fordul elő több helyen is a Szentírásban, amikor a látható világon túli hatalmokról, angyalokról vagy démonokról van szó. Az evangéliumok Jézus csodáit is – szó szerint lefordítva – *hatalmának* nevezik, azaz hatalommal véghezvitt cselekedeteknek. És ez valóban így is van: olyan csodás gyógyításokat, halottak feltámasztását csakis különös hatalommal lehet véghezvinni. Ide számíthatjuk Jézus Krisztus tanításait is, noha azokban nem volt semmi természetfeletti, mégis új, nagyon sokak számára érthetetlen dolgokat tartalmaztak. Az Emmaus felé igyekvő tanítványok is így vallanak a Mesterről: *aki próféta vala, cselekedetben és beszédben hatalmas Isten előtt és az egész nép előtt.* (Lk 24,19) Végül pedig ugyancsak hatalom, mégpedig Isten hatalma szükséges ahhoz, hogy az emberek számára az üdvösséget megszerezze és megadja. Az üdvösség kiteljesítése is hatalommal történik.

Tied a dicsőség. Isten akaratából van mindenünk, amit birtokolunk. Az ő kegyelmét és hatalmát mutatja az is, hogy tudunk dolgozni és előrehaladni a munkánkban, tudunk tervezni és terveinket megvalósítani, a tudomány és technika terén tett előrelépések és felfedezések is Isten nagyságos dolgairól beszélnek. Az emberek azonban – különösen a hiányos ismerettel rendelkezők – hajlamosak mindent maguknak, a saját ügyességüknek, okosságuknak, előrelátásuknak, zsenialitásuknak tulajdonítani, éppen ezért az elért eredmények nyomán a dicséretet és tiszteletet, a dicsőséget is maguknak követelik. Nos, az eddig elhangzottakkal csak arra tudunk rámutatni, hogy minden ilyen emberi dicsőségkövetelés megalapozatlan. Hiszen ha Istené az ország – márpedig az övé, ezt láthatuk –, és ha Istené az az aktív, cselekvő hatalom, amellyel csodákat visz véghez, üdvösségünket megadja, sőt amelynek minden más hatalom, legyen az jó vagy gonosz, angyal vagy démon, alá van vetve, akkor bizton kijelenthetjük, hogy a dicsőség is egyedül csak Istent illeti meg. Azért cselekszik úgy Isten, ahogyan cselekszik, hogy megnyilvánuljon dicsősége. Jézus Krisztus ezt így fogalmazza meg: *És akármit kértek majd az én nevemben, megcselekszem azt, hogy dicsőíttessék az Atya a Fiúban.* (Jn 14,13)

Az ország, a hatalom és a dicsőség kezdettől fogva és az idők végezetéig Istent illetik. Ezt tükrözi a *mindörökké* szó, amely – mint már említettük – egyformán vonatkozik mind a háromra. Az eredeti szövegben szereplő szó jelentését tekintve nemcsak a jövődre vonatkozik, mint a magyar kifejezés, hanem a múltra is. Azaz, a legtávolabbi múlttól mostanáig, valamint a jelenlegi pillanattól kezdve a legtávolabbi jövőig terjedő időt egyaránt belefoglalja. Amióta csak idő létezik és ameddig csak idő létezni fog, addig mindig Istené marad az ország is, amelyet mi most egymásban és magunkban láthatunk, és melynek egyedüli Ura maga az Úr Isten. Mi, emberek pedig egyenrangú alárendeltjei vagyunk, a hatalom is, mellyel csodálatosan cselekszik az Atya – egyrészt azért, hogy

minket, mint alattvalókat ő, mint király minden szükséggel megelégtessen, másrészt pedig hogy dicsőségét nyilvánvalóvá tegye minden földi szem számára.

II.

A mi Urunktól tanult egész imádságot egy rövid szócskával zárjuk le: *Ámen. Mit jelent ez a szócska: „Ámen”? Az „Ámen” azt jelenti: ez igazán és bizonyosan meglesz. Mert Isten az én könyörgésemet sokkal bizonyosabban meghallgatta, mint amennyire én azt szívemben kívánom.* (HK 129. kérdés–felelet) E kicsi szócska a héber nyelv egyik igéjéből származik, melynek jelentése: táplálni, megerősíteni, megszilárdítani, illetve himni, bízni. Innen származott át a görög nyelvbe, ahol néhányszor *igaz, valódi*, többször viszont az *így legyen!* szavakkal adták vissza. Maga Jézus Krisztus is nagyon sokszor kezdi beszédét ezekkel a szavakkal: *Ámen, ámen, mondom néktek... Mi Károli fordításában így ismerjük: bizony, bizony, mondom néktek... Láthatjuk tehát, hogy bárki és bárhol is használja a szót, mindig a megerősítést, a hitet, a bizodalmat, a valóságnak megfelelőt fejezik ki vele. Így érthetjük meg igazán a Heidelbergi Káté magyarázatát is: sokkal bizonyosabban meghallgatta Isten a mi könyörgéstünket, mint azt mi kívánjuk. Ebben a kijelentésben ismét csak az válik nyilvánvalóvá, amit már oly sokszor hangsúlyoztunk: az emberi és isteni gondolatok különbözősége. Most is csak a Szentírásra utalhatunk. Pál ezt írja Timóteusnak: *Ha hitetlenkedünk, ő hű marad, ő magát meg nem tagadhatja* (2Tim 2,13), mivel Jézus Krisztusban lett ámenné, azaz valósággá Isten valamennyi ígérete. (2Kor 1,20)*

Bizony, Jézus Krisztus az, aki közel hozta hozzánk Isten országát, akiben az Atya hatalmas testet öltött, aki nem a saját, hanem a mennyei Atya dicsőségét kereste, és akinek nevében mindig bátran fordulhatunk Istenhez. Ő maga tanított meg minket arra, hogyan imádkozunk: őszintén, tiszta szívből, mint egykor kis gyermekeként szüleinknek tártuk ki szívünket, magunkba fordulva, lelkünket minden szennytől megtisztítva és belül elcsendesedve, nem cifra szavakkal, hanem Istenhez szálló érzésünkkel, egyaránt könyörögve az Atya Isten országának kiteljesedéséért, de saját magunkért is. Mindezt pedig azzal a szilárd hittel kell tennünk, hogy imádságunkat az Úr bizonyosan meghallgatja, hiszen királyunk ő, aki minden jót meg is akar, meg is tud adni nekünk.

Adj meg a mindenható Isten, hogy a mi Urunk Jézus Krisztus tanítását követve tudjunk naponként imádkozni. Úgy legyen. Ámen.

Gondolatok a Miatyánkról

Máté 6,9. *Mi Atyánk...*

Krisztusé, az ellenségemé és az enyém. De ha én nem vállalom ezt a közösséget, akkor csak Krisztusé és az ellenségemé.

Máté 6,9. *Ki vagy...*

Nekem bizonygatják, hogy van Isten, aki a fia vagyok?

Máté 6,9. *A mennyekben.*

Milyen közel lehet a menny, hogy Isten most is velem lehet. Pedig nagyon messze kell lennie, hogy élgéző gyalázatunk nem ér fel addig.

Máté 6,9. *Szenteltessék meg a te neved.*

Vajon akad egy ember a földön, aki hálaadással dicsérje Istent, mert engem megteremtett?

Máté 6,10. *Jöjjön el a te országod.*

Komolyan kérem? Mit tettem érte? Egy épülő ország javaiban csak az részesül, aki építi, s az árulót minden ország, Isten országa is kivetí magából.

Máté 6,10. *Legyen meg a te akaratod.*

Melyik apa ne segítené gyermekét, ha az az ő akaratát igyekszik végrehajtani? Ha azt akarom, amit Isten, nem lehet kétséges, hogy megvalósul.

Máté 6,10. ... *Mint a mennyben, úgy a földön is.*

Milyen jó lenne, ha velem szemben mindenki Isten jóakarátát képviselné, s ha e láncba én is be tudnék kapcsolódni! A mennyben se lehet nagyobb boldogság, mintha ez tőkéletesen megvalósulna a földön.

Máté 6,11. *A mi mindennapi kenyerünket add meg nekünk...*

A kenyér csak eszköz, hogy élhessek. De életem is csak eszköz annak kezében, aki megteremtett. Biztosan nem azért adja kezembe a kenyér eszközét, hogy elég erős legyek keresztezni az ő céljait.

Máté 6,11. ... *add meg nekünk ma.*

A katona nem gyűjt tartalékot, mert tudja, hogy a porciója holnap is kijár. Hát én, Isten katonája, miért gyűjtök? Vajon nem azért, mert szökni készülök?

Máté 6,12. *Bocsásd meg a mi vétkeinket.*

Iránytű ez a kérdés a vitorlásra. Csak ezen mérhetem le naponta, percenként, mennyire tért el ismét utam iránya a céltól, amelyre Isten parancsa rendelt. Szégyen, hogy kell, mégse szégyellem mindig újra kérni: Ne törd össze, irányítsd vissza, Uram, magad felé gyámoltalan evezősöd vitorláját.

Máté 6,12. ... *Miképpen mi is megbocsátunk.*

Isten nem akarhatja, hogy ezt az imádságot akárki mondogassa. Csak azoknak szava ez, akik legalább gondolatban és akaratban elfogadják az ő szeretet-parancsát: Jézus ellenségeire se mér ilyen csúfos ítéletet, az álkegyesség sátáni fintora ösztönzi arra az emberek millióit, hogy naponta önként átkozzák meg magukat mindazzal a szörnyűséggel, amit meg nem bocsátott sérelmeikért bosszúként kívánnak egymásnak.

Máté 6,12. *Megbocsátunk azoknak, akik ellenünk vétkeztek.*

Amit nem érdemes, Isten nem teszi. Igazán nem érdemes nekem ajándékozni kegyelme előlegét, ha én már ki is számítottam, ki ellen fogok fegyvert vásárolni rajta.

Máté 6,13. *Ne vigy minket kísértésbe.*

Szörnyű érzés: Létfontosságú vizsgára jelentkezni azzal a tudattal, hogy egy kérdésre sem tudok megfelelni. Bukásra állok, Uram, de Krisztus protezsáltja vagyok, ne tégy fel erőm felett való kérdéseket.

Máté 6,13. *Szabadíts meg minket a gonosztól.*

Magánügye volna a szomszédomnak, hogy rám gyűjtja a házat vagy imádkozik értem? Jaj, nem! Nincs fontosabb, gyakorlatibb, anyagibb érdekem, mint hogy Isten kegyelme benne is győzzen le az ellenem támadó indulatot.

Máté 6,13. *Tiéd az ország.*

Egy ország, melynek nincsenek határai, s én teljes jogú polgára vagyok, hiszen atyám a király. Bárhova utazom, fű, fa, virág az ő fiaként, hódolattal köszönt. Hogyne lennék otthon mindenütt, a betegágytól a csillagokig.

Máté 6,13. *Tiéd a hatalom.*

Vaknak kellene lennem, hogy ne lássam, milyen csodálatosan érvényesül felettünk Isten hatalma. Akik ellene szegülnek, akartuk ellenére még tehetetlenebb kényszerűséggel hajtják végre az ő szándékát, mint azok, akiknek megadatott, hogy az önként vállalt szolgálat gyönyörű útján botladozzanak.

Máté 6,13. *Tiéd a dicsőség.*

Eltakarhatom ernyővel a napot: árnyékban maradok, a nap ernyőmön ragyog. Átkozhatom Istent: Átkom neveléses volta engem gyaláz, Isten dicsősége az én gyalázatom által növekszik tovább.

Máté 6,13. *Mindörökké.*

Isten ráér. Én nem. Vagy elmúlok, mint ez az áldott perc, vagy engem is bedob az örökkévalóságba.

Máté 6,13. *Ámen.*

Végére értem, Uram, mindannak, amit kérhetek, amit várhatok. A te kezébe tettem le minden gondomat és reménységemet. Minden úgy lesz, ahogy te jónak látod, én pedig nyugalmat találtam lelkemnek. Hála néked, Istenem.

Varga László

A Genezáret partján

Gyökössy Endre

Hívj segítségül engem

Hálaadással áldozz Istennek,
és teljesítsd a Felségesnek tett fogadalmadat!
És hívj segítségül engem a nyomorúság idején!
Én megszabadítalak, és te dicsőítesz engem.

Zsolt 50,14–15

Olyan mérges kígyó még nem jött a világra, amely önmagába harapott volna és önmagába engedte volna a saját mérgét – ezt csak mi, emberek tudjuk megtenni. Hogyan tesszük? Saját gyűlöletünkkel, amely nekünk többet árt, mint annak, akire megpróbáljuk kifreccsenteni. Nem egy olyan embert ismertem, aki saját mérgével ölte magát.

Az egyik tragikus emlékem is egy ilyen asszonyhoz kötődik, aki a szó szoros értelmében egyfolytában gyűlölködött, és ez a mérreg saját magát pusztította. Az embertelen gyűlölködés miatt egyik betegségből a másikba esett, mert mint már többször mondtam és mondom most is: a lelki bajok testi bajokká szervülnek.

Kórházban kerestem fel. Akkoriban nekünk, lelkészeknek még nem volt szabad bár-mikor bemennünk a kórházba, mint most; lehetőleg világos színű ruhában, tarka nyak-kendővel mentünk, és csak látogatási időben, a hozzátartozók mellett surrantunk be. Ilyen „besurranó” látogató voltam ennél az asszonynál. Kénytelen voltam végignézni, ahogy jöttek a rokonok, letették a beföttet, a narancsot, ezt-azt az éjjeliszekrényére s két perc múlva már iszkoltak is ki, egy erőltetett mosoly után. Ugyanis megdöbbenve hallot-tam, hogy minden látogatójához volt egy-egy keresetlen, szúrós, mérges szava. Csak úgy fröcskölte magából a mérget... Mi sem maradtunk ki, az egyház. Amikor már mindenki elment, én még ott maradtam. Hirtelen benyúlt az éjjeliszekrényébe, kihúzott egy la-pocskát, levágta a takarójára:

– Na, ide nézzen, mit hozott a maga diakonisszája!... – és mutatja a kis ígés kártyát, ez állt rajta Júlia testvér göcsörtös betűivel: *Hívj segítségül engem a nyomorúság idején és én megszabadítalak téged.* Elibem lökte a lapot: – Hát én hívom egyfolytában, ha ugyan van, de nem jön, nem segít rajtam! Miket küldöz maga a diakonisszájával!...

Szépen zsebre tettem, amit kaptam. Hogy ekkor gyáva voltam, vagy még túl éretlen, vagy talán túl tapintatos, tessék eldönteni. Nyeltem egyet, elbúcsúztam egy rövid fohász-szal, amit ő türelmetlenül elviselt. Csak a diakonisszánknak mondtam el másnap, hogy ezt kaptam, s jegyezzünk meg egy fontos tanulságot:

– Drága Júlia testvér, ez nagyon szép Ige, de nem pontos. Soha ne így írja, hogy *Hívj segítségül engem a nyomorúság idején és én megszabadítalak téged* – mert ez így ma-gában nem igaz. Ez a mondat „és”-sel kezdődik, s nem szabad elválasztani az előtte lévő verstől: *Hálaadással áldozz Istennek, és teljesítsd a Felségesnek tett fogadalmadat.* Akik hálaival áldoznak és teljesítik Istennek tett fogadásait, azok kapnak szent jogot arra, hogy segítségül hívhassák Istent a nyomorúság idején!

Gondoljunk csak Jákob történetére! Miután csellel elorozta az elsőszülöttnek járó áldást Ézsautól, menekülni kényszerül az atyai házból. Aztán valahol a határon túl ráes-

* Részlet Gyökössy Endre *Hálával áldozzál!* című könyvéből.

teledik. Talál egy nagy követ, a feje alá teszi és elalszik. Akkor álmodja a csodálatos nagy álmot: az eget és a földet egy lajtorja, egy mennyei létra köti össze, angyalok suhannak rajta fel és le; és egyszer csak felhangzik a Hang: *Ezt a földet pedig neked adom! Te majd más ember leszel, tied lesz ez a föld, ahol most aludtál, leszármazottaidé, a te népedé.*

Jákob felébred, egészen megrendülve, a követ élére fordítja, olajat önt a tetejére, áldoz és azt mondja: *Nem is tudtam, hogy az Isten van itt!* – És ezt a Lúz nevű helyet elnevezi Béthelnek, ami annyit jelent: *Itt van jelen az Isten.* A jelenlevő Isten helye ez.

Így vándorol tovább és megfogadja, hogy jóvá fogja tenni, amit testvére ellen elkövetett. Ezt a fogadást Jákob – bár sok zúrón, bajon kell még átmennie – meg is tartja.

Rokonánál, Lábánál, ahová megy, meggazdagszik, és amikor hazaindul, óriási nyájat küld előre Ézsauinak – többet, mint amennyi az öröksége volt. Így lesz Jákobból, a csalóból *Izráel*, ami azt jelenti magyarul, hogy Isten harcosa. Vagy: Isten harcol érte.

Íme, ő segítségül hívhatta Isten nevét, mert megtartotta a fogadását, és valóban hálát adott Istennek. Ezért meg is segítette.

Az Újszövetségből Pál apostolra gondolok, aki szintén joggal hívhatta segítségül Isten nevét, amikor nagyon beteg volt. Ha Pál nem lett volna, talán egy szektává zsugorodik össze a keresztyénség valahol Izráelben. Pál, a tizenharmadik apostol fáradhatatlanul járta Európa országútjait, egész életét, egészségét is odaáldozta Jézusnak. Ám amikor ő hívta segítségül az Úr nevét, mintha mégsem talált volna meghallgattatást...

Ezért tehát, hogy el ne bizakodjam, tövis adatott a testembe: a Sátán angyala, hogy gyötörjön, hogy el ne bizakodjam. Emiatt háromszor kértem az Urat, hogy távozzék az el tőlem. De ő ezt mondta nekem: „Elég neked az én kegyelmem, mert az én erőm erőtlenség által ér célhoz. Legszívesebben tehát az erőtlenségeimmel dicsekszem, hogy a Krisztus ereje lakozzék bennem. Ezért a Krisztusért örömöm telik erőtlenségekben, bánatalmazásokban, nyomorúságokban, üldöztetésekben és szorongatásokban; mert amikor erőtlen vagyok, akkor vagyok erős. (2Kor 12,7–10)

Pál apostolon nem úgy segít Isten, mint Jákobon. (Isten nem receptre dolgozik, nincs sémája.) Nem veszi el a tövist. A bibliatudósok a mai napig vitatkoznak arról, vajon mi volt ez a „tövis” A görög szövegben az *exostosis* szó áll, ami annyit jelent, hogy *kinövés, kicsuramlás.* Akaratlanul arra gondolok, hogy az apostolnak porckorongsérve lehetett. Akinek már volt ilyen, az tudja, milyen embertelen szenvedéssel jár, ha becsípődik egy ideg a csigolyái közé. Így kellett az apostolnak végiggyalogolnia Európát! Ez az ideg haláláig újra és újra becsípődött és mint egy tövis, szúrta... – Kérte Isten, hogy szüntesse meg, de Ő ezt mondta neki: Nézd, fiam, ez van, ezzel mégy. Te erőtlen vagy; amikor a legerőtlenebb leszel, az én erőm akkor fog a legerősebben szólni rajtad keresztül. Menj csak nyugodtan, én veled vagyok, sőt: benned vagyok. Legyen elég neked az én kegyelmem: én a tenyerenem tartalak!...

Olykor ebből az „elég”-ből élünk, mert aki nem ebből él – bocsánat a szójátékért –, az elég. Vagy elég nekünk az Isten kegyelme, vagy elégünk a „gonditiszben” Halálra nyafogjuk magunkat, vagy olyanok leszünk, mint az az asszony, aki önmagába engedte a mérgét és ebbe pusztult bele. Igen, ebbe halt bele! Jaj, de nehéz volt a koporsójánál megszólalnom!...

Szinte az ő tökéletes ellentéte volt egy másik asszony, aki az ötvenes évek nagy ébredésének idején a mi kis gyülekezetünk angyala lett. Katóka körzetlátogató volt nálunk. Ám nemcsak járta a körzetét, hanem egy-egy órát elüldögélt és vigasztalt, ahol kellett. Betegeknek főzött, elment a patikába és elhozta az orvosságot. Igét olvasott, imádkozott,

a gyerekeknek mindig vitt valamit – szóval annak a környéknek igazán angyala volt. S egyszercsak fogyni kezdett. Riadtan megkérdeztem a férjétől:

– Béla bácsi, mi van Katókával?

Hirtelen elborította szemét a könny s úgy felelte:

– Hát magának, tiszteletes úr, megmondom: rákos. Az orvos nekem megmondta.

Belém rendült minden. Amikor aztán Katókával újra találkoztam, nagyon tapintatos akartam lenni s azt mondtam:

– Drága Katóka, adja ide azt a körzetet, fársztja magát, majd valakinek odaadom.

S akkor Katóka így szólt:

– Még maga is bánt engem? Nem elég, hogy romlik az egészségem? – Okos asszony volt, tudta, hogy mit beszél... Még a körzetet is el akarja tőlem venni?...

– Én csak jót akartam – mentegetőztem erőtllenül.

– Maga ne akarjon nekem jót, nekem az én Gazdám, az én Istenem akar jót...

Aztán eltemettük. Azt hiszem, csak Ravasz László és Joó Sándor temetésén láttam annyi embert... Mindenki ismerte Megyeren, mindenki sírt: egy angyalt siratott a gyülekezet. Neki elég volt haláláig az Isten kegyelme. Isten drága kitarottja. Fogtuk egymás kezét az utolsó napokban a Károlyi kórházban. Megrezdült, rebent a kis eres keze – és nem félt a haláltól. Tanítgatta a papját a meghalás misztériumára... Ő igazán hitte, amit hitt. *És hívj segítségül engem a nyomorúság idején! Én megszabadítlak, és te dicsőítesz engem.*

Erről a zsolnártól mindig eszembe jut egy különös gondolat. Az, hogy mi, protestánsok az Istennel való kapcsolatfelvétel csodálatos négy lehetősége közül hármát valahogy elveszítettünk. Katolikus testvéreink nem. Az atyák a középkorig még tudták, a szerzetesek valahogy megőrizték azt a négy módot, amivel kapcsolódhatunk Istenhez:

– *oráció*, imádság;

– *adoráció*, imádás,

– *meditáció*, azaz befelé haladás a szívem közepe felé, ahol lakozást nyert Isten, hogy Vele a csöndben együtt legyek; és

– *kontempláció*, vagyis amikor valaki egy Ige vagy ígérés fölé elmélkedik hosszasan.

Milyen kár, hogy nekünk, protestánsoknak összezsugorodott ez a négy! Imádkozunk mi is, de rendszerint csak kéricsélünk... Talán mi Istennek nem is imádkozó népe, hanem kéregető népe vagyunk: Add, Uram, add... – és akkor közöljük Vele megrendelésünket, mintha a boltban felírnánk egy cédulára, hogy mit akarunk...

Mi lett az adorációval, Isten dicsőítésével? Dicsőítjük mi Istent? Amikor nem kérünk semmit, csak örülünk Istennek és az Ő dicsőségének. Mikor imádkoztunk utoljára úgy, hogy csak dicsőítettük Őt?

Ezt a csodálatos misztériumot életemben először a bázeli Missionshausban láttam, amikor ott laktam, mint továbbtanuló diák. Már mint lelképásztor mentem oda, hogy egy kis lelki tudományt, lélektant is tanuljak. A Missionshausban csupa olyan öreg misszionárius élt, akik a világ minden táján működtek. Megöregedvén ott letelepedtek, együtt voltak, ott haltak meg.

Ezek az idős emberek minden reggel hat órakor imádkoztak, letérdeltek a kemény márványpadozatra. Pedig ők mind protestáns misszionáriusok voltak! Úgy éreztem, ha már befogadtak, illik velük együtt imádkozni. Először „illik”-ből mentem, a nagyon kálomista térdemet akkor hajtottam meg életemben először.

Imádságunk annyiból állt, hogy a legöregebb misszionárius mindig egy-egy nevet mondott: Kínában, Japánban, Alaszkában szolgáló misszionárius testvérük nevét, és utá-

na dicsőítették Istent annak a szolgálatáért. Ott egy órán keresztül csupán egy-egy név hangzott el, majd Isten dicsőítése... Háború volt, alig fűtöttek, vacogott a fogunk, de az óra végére mindig meleg lett mindannyiunk szíve. Ott találkoztam először az adorációval.

Azután a párommal vagy két éve sétáltunk Mátrafüreden, nyitva volt a kis fehér katolikus templom. Hallottunk valami mormogást. Ahol mi templomot látunk, oda bemelegyünk. Beültünk az utolsó sorba. Vagy huszonöt-harminc idős fejkendő asszony mondta, mondta, mondta: *Üdvöz légy Mária, Istennek szent Anyja, kegyelemmel teljes, áldott vagy Te az asszonyok között, és áldott a Te méhednek gyümölcse, Jézus...* – És újra elmondták, és újra elmondták... Az első reakcióm az volt, hogy ez olyan, mint valami imámalom... Aztán egyre inkább meleg lett a szívem és arra gondoltam: ezek az asszonyok most dicsőítik Istent a maguk módján! Megköszönik Neki Szűz Máriát, Istennek szent Anyját, és méhének gyümölcseit, Jézust dicsőítik! – Máris másképp láttam, másképp éltem át, mert rádöbentem, hogy ők adorálják Istent! Ekkor már nem gépies mormolásnak tűnt nekem, amit tettek, hanem Isten dicsőítésének.

Valahogy, valamiképpen nem volna-e jó újra megtanulni Isten adorációját mindazért, amit eddig adott; azért is, amit elvett, és azért is, amit adni fog, vagy amit még megtartott?

De nemcsak hálát kell adni, hanem dicsőíteni és dicsérni Őt. És én hiszem, hogy most mindnyájunkkal együtt áldom, magasztalom és dicsőítem Istent, hogy a legnehezebb időben, amikor templomépítésre nem kaptunk engedélyt, akkor valaki úgy érezte, hogy egy kis házat hagy ránk, aztán ezt toldottuk-foldoztuk, amíg Isten házává lett. Áldom, magasztalom és dicsőítem Istent egy nőtestvér szívéért, aki Istennek és az Ő kicsiny gyülekezetének ajándékozta a háromszobás házacskáját. Áldom Istent azokért az ácsokért, azokért az építészekért, akik a felújításkor, bővítéskor alig fogadtak el pénzt, sokszor úgy kellett rájuk tukmálni.

Áldom és magasztalom Istent egy özvegyasszonyért, aki eladta a házat és helyette csak kis lakást vett. Utána beállított hozzám:

– Édes papom, fázik a templomban az öregasszonyok lába, az enyém is...

– Hát Irénke néni – mondtam neki –, én kérek, kéricsélek, de egyelőre erre se telik meg arra se...

Mire ő kedvesen ráfelelte:

– De hitetlen papok vannak! Csináltassa meg a parkettát, aztán adja ide a számlát, majd én kifizetem...

És áldom és magasztalom Istent barátaimért, akik ajándékba készítettek nekünk a remek világítást, a hangosítást és így tovább... Nem is tudnám felsorolni ötven év után, ki mindenkiért kell hálát adnom. Mindig hű munkatársakat, barátokat, testvéreket kaptam ajándékba az én Gazdámtól. És áldassék érte Isten szent neve!

Kedves Atyánk,

el sem tudjuk sorolni mindazt, amiért dicsőítenünk kellene nap mint nap, hiszen mindig többet adsz, mint amit mi kérünk. Mindig meglepsz bennünket valamivel. Nem tudunk elégszer hálálkodni neked, és most nem kérünk semmit, Uram; most hálát adunk és megígérjük, hogy teljesítjük fogadalmainkat és dicsőítünk és dicsőítünk és dicsőítünk Téged, kedves Atyánk, mert jó nekünk és nem tudunk nem hálásak lenni Neked!

Köszönjük, hogy a mi kis újpesti templomunk, amely nekünk nagyon kedves, nagyon a szívünkhöz nőtt, mindig meg-megtelik, de nemcsak hallgatókkal, hanem a te Szentlekeddel.

Istennek Szentlelke, dicsőítünk Téged mindazért, amit adtál, amit adni fogsz és amit még tartogatsz a számunkra. Minden napért, hónapért, évért – ha sokszor tövisekkel is a testünkben – engedsz minket élni, magasztalni Téged, szolgálni Téged, ahogy tanítottál minket, Urunk Jézus Krisztus, mert tied a dicséret, a dicsőség most és mindörökké. Ámen.

Kölyökkutya eladó

„Kölyökkutya eladó”, hirdette a bolt kirakatába akasztott tábla. Az efféle feliratok mindig vonzzák a gyerekeket, s hamarosan fel is bukkant egy érdeklődő fiúcska.

– Mibe kerülnek a kiskutyák? – tudakolta.

– Harminc és ötven dollár között – hangzott a válasz.

A gyerek a zsebébe nyúlt, és egy marék aprót húzott elő.

– Két dollár harminchét centem van. Megnézhetem a kölyköket?

A kereskedő mosolyogva füttyentett, mire a kennelből előkerült Lady, nyomában öt pöttöm szőrgubanc. A fiú azonnal észrevette, hogy az egyik apróság sántikál.

– Mi baja szegénykének?

A férfi elmagyarázta, hogy az állatorvos szerint a kölyöknek hibás a csípőízülete. Az a lába használhatatlan, örökké nyomorék marad. A kisfiú izgalomba jött.

– Ezt a kölyköt szeretném megvenni.

– Ha tényleg annyira akarod, nem kell megvinned, neked adom.

A gyerek felháborodott. A boltos szeme közé nézett, és ujját figyelmeztetően felemelve, kijelentette:

– Ingyen nem kell. Ez a kiskutya ugyanannyit ér, mint bármelyik másik. Teljes árat fizetek, pontosabban most két dollár harminchét centet, a hátralékot pedig havonta ötvencentenként törlesztem.

– De tényleg nem kell pénzt adnod érte – ellenkezett az üzlettulajdonos. – Ez a jószág soha nem fog ugrálni, szaladgálni és hancúrozni, mint a többiek.

A kisfiú erre lehajolt, és felgyűrte a nadrágszárát. Láthatóvá vált ijeszten kifacsarodott, járókeretbe rögzített bal lába. Felnézett a boltosra, és halkán így válaszolt:

– Tetszik tudni, én se futok valami jól, és a kiskutyának is kell valaki, aki megérti őt!

Alkalmi prédikációk

Fiatal házások bibliaórája

Móra László Tibor
Kajántó

Dávid, a szülő, aki megbocsát

Alapige: 2Sámuel 19,1–4

Egy idős, gyászruhába öltözött nő várt az állomáson. Tél volt, hideg szél fújt. A vonat késett, mert a nagy hó miatt akadályok keletkeztek a síneken. Egy utas rákérdezett, hogy olyan fontos, hogy várjon? A nő azt mondta, hogy igen. A fiát várja. Biztos rég nem látta. A válasz egy halk igen volt. Meg az, hogy 7 éve nem látta. Az utas tovább kérdezett. Távol volt a fia tőle. Erre megint a halk igen hallatszott. Miért nem ment a fia, hogy meglátogassa az anyját – érdeklődött tovább az idegen. Mert nem tudott, felelte az asszony. Talán beteg volt, vagy külföldön lakik, folytatta tovább a kérdező a beszélgetést. Nem, egyik sem – válaszolt az anya. Akkor miért nem jött hét éven keresztül? Az asszony könnyeivel küszködve válaszolja: börtönben volt. Most szabadul. Ha ilyen fia van, miért várja mégis, hisz mennyi szenvedést okozhatott neki. Miért jött ki az állomásra ilyen időben? Az asszony egy rövid mondattal válaszolt: „Mert ő most is az én fiam!”

Az elmúlt alkalommal az egymás elfogadásáról volt szó. Ekkor a beszélgetés során eljutottunk oda, hogy nemcsak a fiatal házások és idősebbek között vannak ellentétek, hanem sokszor ott van a családban a gyermek és szülő között is. Az volt a javaslatotok, hogy egy bibliaóra alkalmával jó lenne erről is beszélni.

Az ige Dávid király életének egy része. Ha visszaemlékezünk a történetekre, amiket vallásórán tanultunk, akkor inkább hőstettei jutnak eszünkbe. Sokszor csak a hős képe jelenik meg, aki győz az ellenség felett. Pedig ő is ember volt. Nemcsak hős, hanem bűnös, nyomorult. Olyan, aki bűnt követett el. Gyilkolt, paráználkodott, népszámlást tartott Isten parancsa ellen, mintegy kérkedve gazdagságával és hatalmával. Mégis valami kiemeli abból a helyzetből, amibe került. Ez pedig hite. Bármilyen történik, nem tudja Istent elhagyni, nem akarja Istent elhagyni. Az élete pedig nem könnyű: tele van veszedelmekkel. Saul üldözi, mert irigykedik rá, de ő nem emel kezét Izrael felkent királyára. Harcol a környező népek ellen, hogy megszilárdítsa az országa helyzetét, megvédje népét. Bűnei miatt sokszor büntetést kap. Meghal a bűnből fogant gyermeke. Isten nem engedi, hogy templomot építsen. Később saját fia, Absolon tör ellene és akarja letaszítani a trónról.

A most hallott ige pont erről a helyzetről szól, illetve arról, hogy ebben a helyzetben mit tud tenni Dávid. Hogyan jelenik meg nála a szülői megbocsátó szeretet? Eddig ti ezt tapasztaltátok, hisz nemrég kerültetek ki a szülői házból, de ezután gyakorolnotok kell. Egyeseknek közületek már van gyereke, másoknak reméljük, hogy lesz. Ezt kell éreznetek, ez kell részévé váljon az életeteknek. A ti gyereketeket, mindenek dacára, szeretnetek kell.

Mi a mai ige előzménye? Hogy jut el Dávid oda, hogy sirassa a fiát? Kicsoda Absolon, akit így sirat, és akit így gyászol? Annyit tudunk róla, hogy Dávid harmincadik fia, aki féltettségért megöleti, amikor az erőszakot követ el húgukon. Egy ideig bujdosik, majd visszatérhet Jeruzsálembe, ahol ötven fegyveres testőrrel veszi körül magát, és

Dávid trónját szeretné elfoglalni. Az emberi érzelmekre alapoz. A palota kapujában ül, amikor a panaszosok ítéletre mennek a királyhoz. Mindenkit kikérdez és mindenkinek igazat ad. Annak is, akit apja bűnösnek mond. A király rovására próbál érvényesülni. Az emberek elégedetlenségét használja fel arra, hogy híveket toborozzon. Befolyásolja azokat, akikkel beszél, akik elvesztettek egy pert. Lassan készül a hatalomátvételre, egyengeti a maga útját. Megnyeri a nép tetszését, és egy palotaforradalmat, puccsot hajt végre. Királynak kiáltja ki magát. Elfoglalja Dávid trónját, apja pedig menekülni kényszerül.

Mit érezhetett Dávid, amikor ezt látta? Amikor elveszített mindent, amiért addig harcolt. Amikor sikerült a nép számára békét hozni, és minden, ami addig az ő álma volt, egyik pillanatról a másikra romokba dől, mert belháború tör ki. Nem tudjuk, mert az ige nem részletezi Dávid érzéseit. Legfeljebb a zsoltárokból tudhatjuk meg, hogy milyen volt az a nyomorúság, ami megjelent az életében. De láthatta, hogy népe mennyire ingatag, hogy bizonytalan az élete, a királysága jövője pedig nem tőle függ.

Most egy kicsit lépünk ki a történetből. Nézzük meg, hogy mit érezhet egy szülő, amikor saját gyermeke fordít neki hátat vagy fordul ellene. Elsősorban ott lehet a düh az életében. Adok két pofont annak a gyereknek, hogy csillapodjon le. Utána a tehetetlenség érzése. Hogy csináljak ilyen saját gyermekemmel? Megjelenhet a csalódottság. A szülő élete csődjenek könyvelheti el az ilyen helyzetet, mert azt látja, hogy rosszul nevelte gyermekét. Megjelenik a bizonytalanság. Mi lesz velem, ha erre a gyerekekre kell rászoruljak életemben, amikor már nem tudok gondoskodni magamról? Vajon fog-e segíteni nekem, vagy legjobb esetben betesz egy öregotthonba.

Mit tett Dávid? Eleinte elkerülte a nyílt összecsapást. Elment a palotából, elbujdosott. Abszolón nem elégszik meg azzal, hogy elfoglalja a trónt, hogy paráználkodik apja ágyasaival, hanem Dávid üldözésére indul. Sereget gyűjt, és harcra kényszeríti a király csapatát. A végkifejlet az, hogy a veszett csatából menekülő pártütő gyermek hosszú hajánál fogva beakad egy fa ágaiba, és annak ellenére, hogy parancsba van adva az üldözőknek, hogy kíméljék meg az életét, megölik, majd egy gödörbe dobják a holttestét és kövekkel fedik be.

Erre jön a válasz a király részéről. Nem tud örülni a győzelemnek. Számára nem öröm az a nap, hogy helyreállt a béke az országában, hanem gyász. Annak ellenére, hogy fia ellene tört, hogy letaszította a trónról, hogy harcra kényszerítette, mégis sír és gyászol. Dávidot, a királyt, legyőzi Dávid, az apa. Nem tud fiára ellenséggként tekinteni. Számára, bármit is tett Abszolón, csak a saját gyermeke maradt.

Most egy kicsit álljunk meg és gondoljunk vissza saját életünkre. Biztos mindannyian tudnánk mondani olyan eseményeket, amelyekben megtapasztaltuk azt, hogy a szülői szeretet le tudta győzni a haragot. Mindannyian megtapasztalhattuk a mindent megbocsátó szülői szeretetet. Ilyenkor tud rájönni az ember arra, hogy mennyire igaz Krisztus kijelentése, és be lehet tartani azt, amit ő mond a Máté 18,21–22-ben: *Akkor Péter oda-ment hozzá, és ezt kérdezte tőle: „Uram, hányszor vétkezhet ellenem az én atyámfia úgy, hogy én megbocsássak neki? Még hétszer is?” Jézus így válaszolt: „Nem azt mondom neked, hogy hétszer, hanem még hetvenszer hétszer is.”* Mindezt pedig azért lehet betartani, mert a szülői szeretet mindig adni tud és adni akar a gyermekének.

Fiatal szülők vagytok, vagy szülők lestek. Én azt mondom, hogy ezt nem kell tanulni. Ez jön magától, onnan a mélyből, ahova Isten annyi érzést, érzelmet tudott elrejtteni. Amikor eljön az ideje, akkor majd felszínre jönnek ezek. Csak figyelni kell rájuk, és engedni, hogy amikor előjönnek szabadon, megköttőségek nélkül és tisztán jelenjenek meg, és maradjanak meg életek végéig. De lehet tudatosan is kérni Istentől ezt az ajándékot, hogy Ő jó szülőkké tegyen minket.

Vitaindító kérdések:

- Hogyan lehet átlépni a gyermeki szerepből a szülői szerepbe? Milyen nehézségekkel járt ez számotokra?
- Mit jelentett számotokra a szülői szeretet, amikor még gyermekek voltatok?
- Mit jelent számotokra most, amikor szülőkként kell élnetek ezzel a szeretettel?
- Akarattal nem tértem ki Isten szeretetére, amelyet sokszor hasonlítottunk a szülői szeretethez. A történetben elhangzik az, hogy Dávid kimondja, bár halt volna meg ő Absolon helyett. Mit gondoltok, ennyire önfeláldozó a szülői szeretet?

Keresztelési igehirdetés

Galambfalvi Márton

Nagykend

„Vajon mi lesz e gyermekből?”

Alapige: Lukács 1,57–66

Kedves szülők és keresztszülők!

1. Csak igaz szívvel lehet kívánni, hogy minden gyermeket olyan örömmel várjanak, mint Keresztelő Jánost, amint azt az igéből hallottuk. Szülei, Zakariás és Erzsébet, benne látták legmélyebb kívánságukat, imádságuk megvalósulását és az isteni áldás jelét.

Ti is, kedves szülők, ilyen szeretettel vártátok gyermeketeket. Még meg sem született, még világra sem jött, ti már készültetek az ő fogadására. Találgattátok, mi legyen a neve, ha fiú, avagy ha lány lesz. Felkerestétek nem egyszer az orvost, hogy lássátok: egészséges-e, nincs-e valami baja. Azon kívül megvásároltatok előre mindent, amire a megszülető babának szüksége lesz. Ez mind-mind a ti szeretetetek melegségének a jele, amelyre szüksége is van neki ahhoz, hogy majd kibontakozzék.

Még kicsi a gyermek, de érzi ezt a szeretetet és védelmet, és ő mosolyával fogja ezert nektek kifejezni háláját. Elfogadottnak érzi magát egy idegen világban, és ez a tapasztalata meghatározza majd az emberekkel való későbbi kapcsolatát az életben.

Ma első alkalommal hoztátok el gyermeketeket Isten házába, hogy felvételt nyerjen Isten gyermekeinek nagy családjába. Az egyházközség nevében én is nagy örömet fejezem ki emiatt. Ha majd a víz ráömlik az ő kicsi fejére, és az áldás elhangzik, ezzel Isten családjának a tagjává válik. Titeket pedig emlékeztessen ez a keresztség arra, hogy ez valamikor veletek is megtörtént. Ezért fejezzétek ki a ti hálátokat!

2. Ebben az örömteli órában azonban belevegyül az evangélium kérdése is: *Mi lesz ebből a gyermekből?* Mert nevet már adtatok neki: ez azt jelenti, hogy hozzátok tartozik. Mától azonban lesz neki egy másik neve is, amelyhez mindnyájan tartozunk, s e név így hangzik: *keresztyén*. A ti neveteket megváltoztathatja, de a keresztyén nevet soha.

Természetesen, mint minden családban, úgy a keresztyének nagy családjában is vannak hibák, gyengeségek, és vannak rossz családtagok.

Egyben azonban megegyeztünk: hisszük, hogy Isten emberré lett, hiszünk egy Istenben, aki emberi arcát mutatta meg nekünk. Eljön majd az az óra, amikor gyermeketek kérdéseket tesz fel nektek erről az Istenről. Hol lakik? Milyen? Mit csinál egész nap? Miért nem lehet Őt látni? Lesz olyan kérdés, amire nem tudtok válaszolni. Ez érthető is. Egyet azonban már sokkal előbb tudtok, mint ahogy a gyermek kérdezni kezd: *a ti isko-*

látokba járathatjátok, tanulhat nálatok szeretetet, jóságot, kaphat védettséget, elfogadottságot.

Így, ha majd a jó Istenről hall, rátok, a saját családjáról olvashatja le, hogy mit jelent ez a szó s megérzi, hogy mi lehet Isten eme leglényegesebb sajátossága. Ez sokkal fontosabb, mint a gyermeki kérdések pontos megválaszolása.

Gyermekeketek azonban *Jézus iskolájába* is el kell hozzatok, amint magatoknak is szüntelen oda kell járatok. Az evangélium azt mondja nekünk, hogy Jézus szereti a gyermekeket. Jézus szereti ezt a gyermeket is, a ti gyermekeketeket.

Hogy mi lesz e gyermekből, az nem kizárólag a szülőktől függ. Befolyásolhatja a környezet és sok más nevelő tényező. Sajnos, nem mindig a jók. Nektek, kedves szülők, keresztszülők, de a gyűlekezetnek is ébernek kell lennie, mert a gyermek jövőjét illetően a Szentírás is ad még egy választ.

3. *Az Isten keze volt vele* – mondja az ige. Azért hoztatok ti is a keresztség sákramentuma alá gyermekeketeket, hogy a Mennyei Atya oltalma alá kerüljön.

Látjátok, ha ilyen lelkiállattal fordultok mindig a Mennyei Atyához, akkor biztosak lehettek, hogy ahol a szülők fáradozása és gondoskodása véget ér, a Szentlélek mindenható ereje még mindig megteheti, és célhoz vezethet. S akkor már nem kérdezitek talán félve vagy remegve, hogy *mi lesz e gyermekből?* – mert immáron tudjátok, hogy *az Isten keze van ővele*. Ebben a hitben és reménységben kereszteljük most meg a ti kisgyermeketekeket! Ámen.

Esketési igehirdetés

Buksa Ferenc

Nyárádszentsimon-Rigmány

Mely igen szépek a te szerelmeid

Alapige: Énekek éneke 4,9–11

Az emberi élet minden áldásának forrása a kegyelmes Isten. Ő ajándékozott meg titeket, kedves ifjú pár, egymással és az egymás iránti szerelemmel, de titeket is, kedves jelenlévők, Ő ajándékoz meg most új családtaggal, baráttal, és azt akarja, hogy ez igaz, egymás iránti kölcsönös szeretetben és tiszteletben váljon láthatóvá. Mindezen ajándékok és áldások mögött az Úristen minden földi szerelemnél és szeretetnél is erősebb szeretete áll, amelyet bizonyított a mi Urunk Jézus Krisztusban.

A felolvasott igeszakasz egy lángoló szerelmi vallomás. Olyan gyönyörű, hogy ennél szebbre talán senki sem vágyhatna még az esküvője napján sem. Mindaz, ami a ti szívetekben lejátszódik, íme, így nyert kifejezést. Hogy az Úr hajlékába eljöttetek, hogy az Ő áldását kérjétek házasságotokra, mindez a nagyszerű érzés nincs Isten látószögén kívül. Sőt, Isten ajándéka ez is. Ezért elmaradhatatlan a hála, mely szintén szívetekből kell fakadjon a Teremtőnk felé, hogy megajándékozott titeket egymással és az egymás iránti szerelemmel. Hány, de hány verset, dalt írtak már erről az érzésről. Egyik úgy állítja be a szerelmet, mint a másik szívébe való beférkőzést vagy egyenesen a másik szívének ellopását. A másik a józan ész elvesztéseként értékeli. Megint másik a szív erősebb dobogásaként beszél róla. Mindezek a megfogalmazások benne vannak igénk csodálatos kifejezésében: „Megsebesítetted az én szívemet...”, melyet kétszer is megismétel a szentíró. Azok a vonások, amelyeket szépnek talált egyiketek a másikban, egy idő után

rabul ejtett titeket kölcsönösen. Az ige így mondja: „...megsebesítetted az én szívemet, a te szemeidnek egy tekintésével, a te nyakadon való egy aranylánccal!” Ebben a költői magaslatokba röpítő szózatban mindenképpen a szíven van a hangsúly. A Szentírás tanítása szerint nemcsak érzelmeinknek, hanem értelmünknek is az a központja. Mennyire igaz ez ilyenkor is! A szerelem is először két szív egymással való játszadozása, de végül egészen komoly dolog: házasság, család lesz belőle. Azt hiszem, esküvői meghívótokon is ez a jelentés áll: eddig két szív voltatok s most egyként indultok tovább. Ami öröme lesz az egyiknek, legyen öröme a másiknak is. Ami gond az egyiknek, legyen gond a másiknak is. „Egymás terhét hordozzátok és úgy töltsétek be a Krisztus törvényét.” Azonban vigyázzatok! Idővel sok mindent másként láttok majd, talán ez az érzés is átalakul. Könnyen megtörténik, hogy igazi sebesülés történik két ember házasságában. Amikor esetleg elfordul a tekintet egymásról. Ezért kell ezen a napon kérjétek Istent, hogy a jövődőben is vizsgálja meg szíveteket, Ő segítsen titeket mindhalálig szeretni egymást.

Sok minden történik egy ember földi életének ideje alatt. Az az érzelem, melyet a felolvasott ige ecsetel, mintha csak Önmagában nem lenne elég. Éppen ezért ha az ígére figyelünk, azt vesszük észre, hogy abban a „jegyesem” kifejezés mellett, a „húgom” megszólítás is elhangzik. Nem rokonok, de mégis testvérek. Szokás nálunk is a házastárs szüleit apánkként, anyánkként szólítani. Egymásnak a házasságban testvéreivé kell válnunk. Ti is legyetek legjobb barátai és testvérei egymásnak. Az Úr Jézusban azok is vagytok! Terjedjen ez ki a tágabb családra is. Egymásnak szüleit úgy szeressétek, mint a titeket! Ne úgy érezzék a szülők, mintha gyermeküket valamiképpen elveszítették volna, hanem azt, hogy most már egy helyett ketten szeretik őket és ők is kettőt szerethetnek! Sohase feledjétek a házasságban sem, amit Pál apostol így írt le: „...legfontosabb a szeretet”

Sok minden múlik rajtatok, sok ajándékot kaptok ma, de az Istentől kapott ajándékot tartásotok legfontosabbnak. Isten megajándékozott egymással és Tőle tanulhatjuk igazán szeretni egymást. Vigyázzatok ezekre az ajándékokra. Maradjon mindig ajkatokon az igei vallomás: „...a te szerelmeid jobbak a bornál, és a te keneteidnek illatja minden fűszerszáznál!” Ez csak úgy valósulhat meg, ha egyvalakit egymásnál s önmagatoknál is jobban szerettek: a jó Pásztort, a Mi Urunkat! Ámen.

Temetési igehirdetés

Bíró József

Szászcsávás

Akik jól szolgálnak!

Alapige: 1Timótheus 1,13

Gyászoló testvéreim! Végtisztességet tevő gyülekezet! Fájó szívvel, könnyes szemmel állunk meg e koporsó mellett, mely eltakar földi szemeink elől egy mindannyiunk által tisztelt és szeretett arcot.

E nagy embernek földi porsátora mellett döbbenettel állunk és kérdezzük: igaz ez? Hogy lehet? Hogy lehet, hogy az az ember, aki még az elmúlt egész hetet is faluja kultúrájának fellendítése érdekében végigdolgozta (néptáncfalalkozó volt), most itt fekszik a koporsóban? Hogy lehet, hogy délután saját lábán megy be a kórházba, és reggel koporsóban hozzák haza?

A döbbenetnek, a fájdalomnak órájában hiábavaló minden emberi szó – itt és most egyedül Isten tud és akar vigasztalni, Ő, akinek akarata nélkül még csak egy hajszál sem eshetik le fejünkről. Ő, aki kiszabta minden ember születésének, de hazatérésének is az idejét.

Ez Dézsi Ferenc zenetanár-karnagy számára 52 évben volt meghatározva. Ennyi időt rendelt neki itt az Úr. Ez az idő adatott, hogy bizonyítsa, nem élt vissza a neki adott kegyelmi ajándékokkal, „jól szolgálva, szép tisztességet szerezzen... És bizodalmat a Jézus Krisztusban való hitben.”

Nem élt vissza, hanem egész életét, s a neki adott csodálatos hangot, karnagyi tehetőségét szülőfaluja és Isten dicsőítésének szolgálatába állította. Mert szolgált ő a szó legnemesebb értelmében. Napszámosa volt ő népének, nemcsak Szászcsávásnak, hanem a vidéknek is, hisz volt idő, amikor három kórust vezetett egy időben. Tette ezt alázattal, ellenszolgáltatás nélkül, mert neki az éneklés, a karvezetés volt az élete. Hitvallása volt, hogy aki énekel, az kétszer imádkozik és erre kész volt minden időben: „Kész, szívem, Istenem, arra, hogy énekeljek és zengedezzek lelkesen! Ébredj, lant és hárfá, hadd ébreszsem a hajnalt!” (Zsolt 108,1–3) És ébresztette hűséggel a hajnalt 30 éven át karnagyként szülőfaluja megkeseredett népének életében, amikor az embereket a csüggedés, a kiszolgáltatottság, a gonosz szellem, mint egykor Saul fogságban tartotta –, akkor mindig kéznél volt „a mi kicsi Dávidunk”, aki megvidámította az életet, aki biztatott, hogy bármily sötét a felhő, fölötte süt a Nap, a felhők mind elmúlnak, de a Nap örök marad.

Hogy mennyire jól szolgált, és milyen tisztességet szerzett, mi sem bizonyítja jobban, mint ez a több mint 1000 síró ember, mint a rengeteg részvénytulajános az ország, de a világ minden részéről.

Miután a marosvásárhelyi művészeti iskolát, majd a kolozsvári Zenekonzervatóriumot elvégezte, mehetett volna Szatmárra vagy Vásárhelyre, de ő úgy érezte, hogy itthon a helye, a 150 éves szászcsávási kórusnak van szüksége rá és ő ezt önzetlenül elvállalta.

Mindig azt mondta, semmi nincsen véletlenül. Isten engem itthon akar látni, hogy a csodálatos zsolnáreklés el ne némuljon. És nem némult el, mert te, Tanár úr, tetted a dolgot, mert te vállaltad a szolgálatot. Volt bátorságod és hited a legnehezebb időkben is a templomban a kórusok elé kiállni, és így, hiszem, Isten és emberek előtt „szép tisztességet szerezni”

Gyászoló testvéreim, hűséges hitvestársa, 2 leánya, vejei, unokái, vigasztaljon titeket s minket az a tudat, hogy nem élt hiába. A rábízottakat próbálta emberileg elvégezni, a többi pedig arra tartozik, akinél a kegyelem van, és azt tudjuk, hogy a kegyelem mindenre elégséges.

Ma csütörtök van, az elmúlt vasárnap az istentiszteleten, ahol ő maga is jelen volt, az ige a Jel 22,12–14-ből hangzott: „Ímé, hamar eljövök, és az én jutalmam velem van, hogy megfizessek mindenkinek, amint az ő cselekedete lesz.” Templomozás után többen bejöttek a lelkes lakásra és ő így szól csendesen: „Ezt már soha nem fogom elfelejteni, olyan jól éreztem magam.” Hiszem, hogy már akkor és ott valamit megéreztetett vele az Úr. Szerintünk igen hamar eljött és igen hamar megszólította: „jól vagy, jó és hű szolgálóm, kevesen voltál hű, többre bízlak ezután”

Hiszem, mert himni akarom, hogy ott, az üdvözült seregek kórusában, ahol Istennek zengnek éneket, nem a te érdemedért, hanem a Krisztus érettünk kiontott véréért neked is lesz egy biztos helyed.

Azzal a reménységgel kísérjük őt utolsó útjára, hogy lesz egy új találkozás. Mert nem hal meg, aki életét másokra áldozza. Elbomlott ugyan földi sátorháza, de Krisztus által van örökké való lakása. Ez legyen mindannyiunk vigasztalása!

Isten veled, tanár úr – Isten velünk, viszontlátásra! Ámen.

Kőrösi Csoma Sándor Emléknapra

Bustya Dezső

ny. lelkipásztor

Marosvásárhely

Kőrösi Csoma Sándor emlékezete

Alapige: Máté 28,18–20

Kedves ünneplő és emlékező Testvérek, kedves keresztyén Gyülekezet!

Dolgozószobám faláról két arc tekint rám naponként: egyik a Kőrösi Csoma Sándoré, a másik a Ghandié. Mindkettő Kelet felé mutat, emlékeztetőül. Ifjú koromban, sok társammal együtt, magam is Nyugat felé kíváncsoztam. Az akkori diktatúrában egyenesen kívánatos volt a Nyugat, a maga sokatígérő életformájával, gazdagságával, ügyvélt szabadságával. Ma már, sokat csalódva, tapasztaljuk ennek az egykori látásnak a naivságát. Sokan kiábrándultak a Nyugat majmolásából, az ún. „fogyasztói társadalomból”, sokan újra Kelet felé keresik a megújulás útját. Ma már többen rájöttek, mennyivel nyugodtabb a keleti ember élete, mennyivel természetesebben élnek Keleten. Mintha a keleti ember inkább tudná, miért él, céltudatosabb az életfolytatása. Talán ezért menték előttünk is sokan a Nyugatba való belekóstelás után Keletre – többek között az is, akire ma kegyelettel és Isten iránti hálaadással emlékezünk, a ma éppen 225 éve itt született Kőrösi Csoma Sándor is.

Megemlékezésem alapigéjét úgy szokták emlegetni, hogy ez a *keresztelés szereztetési igéje*. Tudjuk, ennél több: *Krisztus missziói parancsa*. Éppen ezért választottam ezt a szent leckét a mostani alkalomra. Három dologra figyeltem fel benne, éppen a mai ünnepségünkkel kapcsolatosan. Az egyik az, hogy *Elmenvén...*, vagy az újabb fordítás szerint még határozottabban: *Menjetek el...* A másik parancsoló szó: *Tanítván őket*, illetve *Tanítsátok őket...* És végül a küldő Úr örökre szóló ígérete: *Én veletek vagyok minden napon a világ végezetéig*, mert *Nekem adatott minden hatalom mennyen és földön*. Halljuk meg a menny és föld Urának kettős parancsát és nekünk szóló ígértét e napon, s vonjuk le a magunk számára szóló üzenetet belőle.

1.

Menjetek el... mondja Jézus az övéinek. Nem könnyű parancs. A mai ember nagyon hozzászokott a statikus életformához. Minek elmenni, amikor minden házhoz jön. Az ember ül a számítógépe előtt, megrendeli, amire szüksége van, s az áru házhoz jön. A gyermekek, a tanítványok bejönnek az iskolába, a hívők a templomba. Nem kell elmenni sehova. Még a szórakozás is házhoz jön, megkímél bennünket a színházba, moziba, hangversenyre menés fáradságától. Ebből a szedenterista, statikus életformából mozdít ki az istenfiúi parancs. Ki kell mozdulni, el kell menni. Enélkül nem születtek volna felfedezések, sokkal kevesebbet tudnánk a világról. Ha az apostolok, s nyomukban a miszisionáriusok, meg a világjáró tudósok légiónyi serege nem kerekedik fel, Európa talán ma is sötét babonák földje lenne...

Ezt ismerte fel Kőrösi Csoma is. Bizonyára a Testvérek is jól ismerik erre vonatkozó feljegyzését, amely így szól: *Elhátároztam, hogy elhagyom hazámat, s Keletre jövök, s ahogy csak lehet, biztosítván mindennapi kenyeremet, egész életemet oly tudományoknak szentelem, melyek a jövőben hasznára lehetnek az európai tudós világnak, és külön-*

nös világot vethetnek bizonyos, még homályban lévő adatokra nemzetem történetében. Nagy vállalkozás, amely Kőrösi Csoma Sándort Nagyenyedtől előbb Nyugatra, Göttingába indította, hogy aztán a Balkánon át elinduljon a nagy útra; Arábiába, Perzsiába, belső Ázsiába, Indiába, Tibetbe. Könyvtárakba, múzeumokba, a legegyszerűbb életmódot nyújtó kolostorokba, szerzetesi magányba, sok szenvedésbe és nélkülözésbe. Mindez miért?

Azért, mert *küldetéstudata* volt. A mindenkori keresztyén ember is küldetéssel bír, még ha sok embernek nincs is küldetéstudata. A pedagógus csak akkor lesz valóban a nemzet napszámosa, ha nem csak előadótermekben ágál, vagy dolgozószobájában üldögél. El kell menni azokhoz, akikhez küld a szolgálat Ura. Jaj annak a lelkipásztornak, aki csupán arra vár, hogy a harangszóra megtelik a templom. El kell menni az egyes lelkekhez, akik mind valamire várnak, maguk sem tudják mire, de nekünk tudunk adatot. Fel kell őket keresni, sajátos küldetésünket csak így végezhetjük el ezen a világon. Amint Kőrösi Csoma Sándor is tette.

2.

Tanítsátok őket..., így szól az Anyaszentegyház urának második parancsa, illetőleg a missziói parancs második része. Nem elég csak kimozdulni több, vagy kevesebb kényelmet nyújtó otthonukból. Sokan mozdulnak ki, mert környezetváltásra van szükségük, vagy kalandvágyból, egyszerűen az utazás, a világlátás kedvéért, vagy pusztán szórakozásból. Persze. Erre is szükség van. De a keresztyén ember, aki vallja, hogy testestől-lelkestől nem önmaga tulajdona, hanem szenvedése, élete árán megváltó Uráé, nem ezért indul el otthonról. Hanem mert sáfár, felelős megbízott, Krisztus utazó ügynöke ebben a világban. Minden ember kapott valami talentumot; valamilyen adottságot, amivel használnia kell másoknak. A kegyelmi ajándékok, mondja az Írás, mindenkinek haszonra adtak. Egykor el kell számolni velük. Nemcsak az egy talentumot lehet elásni. Szomorú tapasztalataink vannak arra nézve, hogy olykor valaki öt talentumos ember is lehetne, de minden, Istentől kapott adottságát elpredálta. Akár a gonosz szolga, aki a rábízott kinccsel nem kereskedett, hanem elásta azt. Vedd számba, Testvér, Te mit kapsz Istentől? Munkára, alkotásra, a „szegény való gazdagítására”, mások tanítására, üdvösségre való elkalauzolására való adottságot? Nagy baj, ha valaki nem ismeri fel rendeltetését. De sok a pályatévesztett, csak önmagának élő ember! De boldog az, aki Urától kapott kegyelmi ajándékait felismerte, azokkal jól sáfárkodott: Isten dicsőségére, embertársai javára!

Kőrösi Csoma Sándor egészen krisztusi értelemben véve, küldetésnek, missziónak tekintette fáradságos útját. Sok lemondással, sok keserves böjtöléssel, megpróbáltatással, néha visszafordulással, keserves tapasztalattal is járt. De küldetését, maga is úgy látta, elvégezte. Erről is hadd olvassam el azt, amit ő maga jegyzett fel nekünk, kései utódoknak: *Így ér véget küldetésem, ha egyszer tudom majd bizonyítani, hogy ellentétben a finn-magyar elmélet mellett kardoskodók megnyilatkozásaival, a magyar nép igenis Attila népe.* Nagy érték, amit a tibeti–angol szótárral alkotott, nagy dolog volt, amit Buddháról és tanairól kikutatott, és sorolhatnánk tovább, az egész világra kiható munkássága eredményeit. Ő ezt látta a legfontosabbnak. Magam is így értékelem. Sokáig úgy volt jó az ausztriai háznak, hogy nyelvi és eredeti rokonságunkat valahol Északon keressük. Kőrösi Csoma Sándornak megadta Isten a valós látást: népünk mind nyelvében, mind eredetében Kelet felé mutat. Ma már a tudományos világ igazat ad Kőrösi Csoma Sándornak. Legyünk hálásak ezért is emlékének.

Az Egyház Ura nemcsak parancsol mindenkori tanítványainak, hanem drága útravalóval is ellátja őket. A missziói parancs elején és végén egyaránt biztatás hangzik, amint olvastam: *Én veletek vagyok minden napon a világ végezetéig, és Nékem adatott minden hatalom, mennyen és földön.*

A 21. század egyik alapvető életérzése a *magány*. Sokan szenvednek tőle. Sok emberre nyomasztóan nehezedik az egyedülvalóság érzése, s az a tragédiája, hogy nem is mer ebből az állapotból kilépni. Egyedül vagyunk – és félünk nem egyedül lenni. Gyanakvóvá tett sok fájdalmas tapasztalat. Márpedig missziót végezni így nem lehet. Csak akkor tudok mások hasznára lenni, ha mint láttuk, kimozdulok a tétlenségből, az otthoni meghitt magányból mások felé. Ám ha egyedül megyek, a magány rettentő terhét továbbra is hordoznom kell. Krisztus ezt jól látta, látja ma is. Ezért nem akar egyedül hagyni senkit. Ő mindig velünk van. Kárpátalja más területeken élőknel többet próbált népe ezért énekelte évtizedeken át a drága biztatást: „Mindig velem, Uram, mindig velem...” Nem kell feltétlenül a fél világot bejárnod. De valamit tenned kell a környezetben élőkért, hogy vegetáló életükből ők is kijöjjenek a szolgáló életre.

Nekünk a leghatalmasabb és legjóságosabb Gazdánk van: Jézus Krisztus. A földi uralkodók, bármennyire is nem szeretnek erre gondolni, csak korlátozott hatalommal bírnak. Egyedül Krisztusnak adatott minden dicsőség és örökkévaló hatalom mennyen és földön. Ha ilyen Urunk van, mi csak egyet tehetünk: engedelmesen szolgálunk Neki. *Ámen.*

(Elhangzott Csomakörösön, 2009. ápr. 4-én, a Körösi Csoma Sándor Emléknapon.)

Falutalálkozóra

Felszegi Imre
Somkerék

Találkoztunk Istennel és megváltoztunk

Alapige: Zsoltárok 84,1–8
Bibliailvasás: János 14,1–6

Kedves testvéreim, a falutalálkozó ünnepén ezzel a csodálatos 84. zsoltárral ajándékoz meg minket az Úr Isten. Jól tudjuk, hogy minden alkalommal úgy kell hallgatnunk az Igét, hogy azt haza tudjuk vinni, és amíg ismét eljövünk a templomba, legyen eledel, erő a magunk számára.

A mai falutalálkozó ünnepén úgy kell meghallgatnunk és befogadnunk az Igét, kiváltképpen azok, akik a messzi távolból talán csak egyszer egy esztendőben jövünk haza, hogy ez az Ige tápláljon bennünket egy kerek esztendeig, amikor Isten segítségével ismét eljövünk a falutalálkozó ünnepére.

A mai alkalommal a zsoltárköltő megtanít arra, hogy milyen áldás borítja azokat, akik szeretik a templomot.

1. Ezt a 84. zsoltárt akkor énekeltek, imádkozták az akkori emberek, amikor valamelyik ünnep alkalmával elzarándokoltak a jeruzsálemi templomba. A zsoltáros és a zarándokok még távol vannak a templomtól, de a templom felé igyekezve, énekelve ezt imád-

kozzák: „Mily szerelmetesek a Te hajlékaid, Seregeknek Ura! Kívánczik, sőt emésztődik lelkem az Úrnak tornácai után, szívem és testem ujjongnak az élő Isten felé.” (2–3. v.) Minden biztonnal így imádkozunk valamennyien, amikor vasárnapról vasárnapra elindulunk az Isten házába, mert „emésztődve kívánjuk”, hogy ismét idejöhessünk, a mi Istenünkhöz.

Eszünkbe jutnak a gyülekezetünk idős tagjai, akik betegség és gyengeség miatt nem jöhetnek a templomba, és a betegágyból a templom felé tekintve így sóhajtanak: „bár-csak én is mehetnék, hiszen nem is vasárnap a vasárnap, ha nem mehetek a templomba” És, amikor elindultunk a falutalálkozó ünnepére, óhajtottuk a szülői házat, de ugyanakkor óhajtottuk Isten házát is. Isten megadta, hogy ismét itt lehetünk az Ő házában, az Anyaszentegyházban, a Krisztus vérével megváltottak közösségében, ahol egy szívvel és egy lélekkel fejezzük ki örömünket a zsoltár szavait idézve: „Ímé, mily jó, és mily gyönyörűséges, amikor együtt lakoznak az atyafiak!” (Zsolt 133,1)

Visszaemlékezve a múltra elszomorodunk, mert átéltük azt, hogy templomainkat lerombolták, a templomba járókat járókat megfenyegették, a vallásórára menő gyermekeket felírták a „kisfüzetbe” Most sokan azt mondjátok, milyen jó, hogy mindez a múlté, és milyen öröm, hogy most mindenkinek szabad a templomba jönni. Sőt, nő a mi örömünk, amikor halljuk, hogy új templomok és imaházak épülnek. Viszont, ha betekintünk a mindennapi életbe, lankad a mi örömünk, ugyanis a sok munka, hajsza, szaladgálás lefoglalja minden időnket, és habár szabad, mégsem jövünk a templomba, mert „nincs időnk”, pontosabban nem szánunk rá időt.

A templomba igyekvő zsoltáros tapasztalatból tudta, hogy Istennél „a veréb is talál házat, a fecske is fészket” (4. v.), és ezt a boldog megtapasztalást és megnyugtató érzést magára és embertársaira tekintve így fejezi ki: „boldogok, akik lakoznak a Te házában” (5. v.). Boldogok vagyunk itt az Isten házában, mert a templomi csendben szívünk lecsendesedik, lelkünk megnyugszik, halljuk a bűnbocsánat kihirdetését, megérezzük Isten kegyelmét és szeretetét, látjuk az úrasztalán Krisztus testét és véré, mint az örök élet pecsétjeit, és együtt énekeljük: „Áldásoddal megyünk, megyünk innen el...” (488. ének) Rádöbentünk, hogy valóban milyen jó és milyen gyönyörűséges Istennel lenni. Ezt mondta Péter is (Lk 9,33) a megdicsőülés hegyén, Jakabbal és Jánossal együtt, és ezt vallja meg a zsoltáros is, amikor így imádkozik: „Isten közelsége oly igen jó nékem” (Zsolt 73,28) Ezért áll ez a templom, ezért hív az Úr Isten, hogy jöjjünk, és találjunk nyugalmat a mi lelkünknek, jöjjünk, és legyünk a mi Urunk Jézus Krisztussal itt a földön, és majd gyakor odaát a mennyei honban.

2. Az alapigénk következő verseiben a zsoltáros élénk tárja, hogy milyen boldogok azok, akik az Isten házában laknak. Az Isten házában való lakozás azt jelenti: Istennel élni. És azok boldogok, akik Istennel élnek. A munkás hétköznapiakra tekintve pedig azt kell mondanunk, hogy azok a boldogok, akik a nehéz munka és tanulás közepette, éppúgy, mint a megterített családi asztal és a koporsó felett elmondják és elfogadják az Úr Jézus Krisztustól tanult imádságot: „Mi Atyánk... legyen meg a Te akarod.” (Mt 6,10)

A falutalálkozó vonatkozásában pedig, azok boldogok, akik itt ülnek a templom padjaiban, akik itt „lakoznak” most Isten házában. Merem mondani, hogy mindazok, aki a falutalálkozó alkalmával csak a házi kenyérnek, a közös nótázásnak, és az egyéb földi szépségeknek örvendenek, és a templomi, közösségi együttlétre nem tartanak igényt, az ilyen emberek éhesen, üresen, szegényen mennek haza innen, a falutalálkozó ünnepéről. Viszont boldogok vagyunk mi, mindazok, akik ide eljöttünk, mert tudjuk, a Krisztus vérével megváltottak vagyunk, és halljuk az örömmüzenetet: „úgy szerette Isten e világot, hogy az Ő egyszülött Fiát adta, hogy valaki hiszen Őbenne, el ne vesszen, hanem örök élete legyen” (Jn 3,16)

Kedves szülők és nagyszülők, akik itt maradtok a faluban, boldogok vagytok, mert tudjátok, hogy gyermekeitek és unokáitok ott a nagy városokban, és a messze idegenben Isten szerint beszélnek, cselekednek és élnek. És boldogok vagytok ti, fiak, gyermekek és unokák, mert tudjátok, hogy itt, ebben a templomban minden vasárnap imádkoznak értetek a ti szüleitek és nagyszüleitek. A zsolttáros a maga boldogságát így fejezi ki: „Boldog ember az, akinek Te vagy erőssége, s a Te ösvényeid vannak szívében.” (6. v.) Boldogok vagyunk, hogy nap mint nap érezzük és tapasztaljuk Isten oltalmát és védelmét, boldogok vagyunk, hogy a mi Urunk Jézus Krisztus számunkra az út, az igazság és az élet, és Ő általa van menetelünk az Atyához. (Jn 14,6)

3. Most talán többen is azt kérdezték: a keresztyén ember életében nincsenek gondok és bajok? A templomba járó emberek ki tudják-e kerülni a betegséget és a halált? A válasz egyértelműen az, hogy: nem. A felolvasott zsolttár szavai szerint a templomba zarándokoló emberek útja is a „siralom völgyén” (7. v.) kereszttől vezet Isten házába. A siralom völgye jelentette akkor, és jelenti ma is: a víz nélküli szárazságot, az élettelen pusztaságot, a halálos veszedelmet. Bármilyen templomos, bibliás életet éljünk is, nem tudjuk kikerülni a tömérdek hazugságot, az állandósult kétszínűséget, a határtalan aljasságot, egyszóval a sok bűnt, amelyek megfertőzik és tönkreteszik életünket. És bizony fejcsóválva sópáncodunk, hogy milyen nehéz megmaradni becsületes embernek, igaz keresztyénnek, Isten gyermekének ilyen körülmények között és ilyen közösségekben. Nehéz, de áldásos. Nehéz, de hasznos.

A „boldog emberek” átmennék „a Siralom völgyén, és forrássá teszik azt” (7. v.), olvassuk az alapigékben. Ezek az Istenben boldog emberek mi vagyunk, akik nyomorúságban, megalázásban tudjuk, látjuk, érezzük és tapasztaljuk: Isten velünk van. Az elszenvedett rúgások, a törvényből való kiforgatások közepette is megtaláljuk Isten forrásait és erőt merítünk. Mi már oda helyeztük életünket Isten kezébe, és ezért még a haláltól sem félünk, mert tudjuk, hogy Jézus Krisztus azért szenvedett helyettünk, azért halt meg bűneinkért, és azért támadt fel érettünk, hogy amikor a földi életből kilépünk, akkor kézen fogva bevezessen bennünket a mennyei honba.

A mi életünkben is van baj, bánat, betegség, halál, de mi „nem csüggedünk, ...mert a mi pillanatnyi könnyű szenvedésünk igen-igen nagy örök dicsőséget szerez nekünk, mivelhogy nem a láthatókra nézünk, hanem a láthatatlanokra” (2Kor 4,16–18)

Feladatunk az, hogy átmenvén a siralom völgyén forrássá tegyük azt. Feladatunk itt a merő szárazságban is kutatásni, vizet találni, és adni belőle másoknak is. Jézus tanítása szerint feladatunk a víz mellett, kenyeret és ruhát adni a rászorulóknak. És ugyancsak az Úr Jézus Krisztus tanít minket imádkozni másokért, ellenségeinkért, még azokért is, akik siralomvölgyé teszik életünket. Boldogok mindazok, akik krisztusi életet tudnak élni. Boldog az, aki elfogadja Isten áldását, és azt továbbadja. Boldog az, aki megvigasztalja a bajban levőket, aki bátorítja a csüggedőket, aki megmenti életét az öngyilkosságra készülőnek, aki jóra változtatja az emberek életét. Ahol átmennék a templomos, bibliás, imádkozó, úrvacsorázó, Isten szerint élő emberek, ott a siralom völgye eltűnik, és megjelenik az áldás, a szeretet völgye. Ez az Istennel való drága találkozásnak az áldása, hiszen most már újult erővel indulunk, és ezzel az Istentől kapott erővel erősítjük embertársainkat is.

Testvéreim, amikor megkérdezik tőletek, hogy milyen volt az idej falutalálkozó, mit fogtok válaszolni? Kérlek, gyertek, válaszoljuk együtt: e falutalálkozó ünnepén találkoztunk Istennel, és megváltoztunk.

A megszokottá vált rohanások, a napi vásárlások, intézkedések miatt idegesen érkezünk a templomba, de megnyugodva megyünk haza Isten házából. Fáradtan és unottan jöttünk, de boldogok vagyunk, mert itt és most oda helyeztük életünket Isten kezébe.

Engedjük Istent, hogy megváltoztasson bennünket, hogy majd tíz, vagy húsz év múlva elmondhassuk: milyen jó, hogy akkor, a falutalálkozó ünnepén elmentem a templomba, mert találkoztam Istennel, megváltoztam, és azóta nem káromkodom, nem csalom meg a hitvesemet, nem iszom el a pénzt a családom elől, nem halmozom a bűnöket, hanem azóta Isten szerint élek. Ehhez a megváltozott, krisztusi élethez Isten adja az erőt, hiszen a zsoltárban ezt olvassuk: „erőről erőre jutnak, míg megjelennek Isten előtt a Sionon” (8. v.).

A zarándokok úgy térnek vissza, hogy látják: Isten esőt ad, azaz Isten áldása beborítja az országot. Engedjétek, hogy így fogalmazzak: Isten vezette a zarándokokat az úton Jeruzsálembe, és most velük lesz hazafelé is.

Isten áldása beborít minket is. Krisztus vére megmos mindnyájunkat. Ebből az örömmüzenetből kell táplálkoznunk a jövő vasárnapig, a következő falutalálkozóig, hogy Isten velünk volt, velünk van, és a krisztusi ígéret szerint velünk lesz minden napon a világ végezetéig. Isten áldása, kegyelme, szeretete beborítja gyülekezetünket, hogy tudjunk Isten szerint élni, tudjunk alkalomról alkalomra megjelenni itt az Isten házában. Krisztus vére beborít mindannyiunkat, hogy majd egykor megjelenjünk Isten előtt, a mennyei honban. Ámen.

A lapot alapította: D. dr. Csiha Kálmán és Nagy László

Főszerkesztő: Jenei Tamás

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Az Erdélyi Református Egyházkerület Igazgatótanácsa

400079 Cluj/Kolozsvár, str. I. C. Brătianu/Király u. 51.

Tel: 0264-592453; Fax: 0264-595104; Email: belmisszio@reformatus.ro

Kéziratokat nem őrzünk meg és nem küldünk vissza

Készült az Erdélyi Református Egyházkerület

Misztótfalusi Kis Miklós Sajtóközpontjának nyomdájában

Felelős vezető: Tonk István

Műszaki szerkesztő: Bálint Lajos

Olvasószerkesztő: Salamon Emese

Számítógépes szedés, tördelés: Nagy Andrea

ISSN 0254-4458

Reggeli imádság

Istenem, Atyám és megtartóm, aki irán cselekedted, hogy eltöltvén az éjjelt, erre a nap azt is, hogy azt egészen a te szentséges istenség lésében töltssem el. Ne gondoljak, ne mondjak séggel semmit, ami nem arra irányul, hogy n és a te akaratodat teljesítsem, hogy ekképpen a te neved dicsóságére és felebarátaim üdvö amint ezt a világot a külső élet céljaira napod tod, úgy világítsd meg az én értelmemet a te l az engem a te igazságodnak útján vezéreljen.

Bármely dologra irányozzam is lelkem tűzött céloom, hogy neked és a te tisztességed boldogságot egyedül a te kegyelmedtől és a Semmi olyan dologba ne kezdjek, amely elő kedjed azonkívül, hogy míg az élet megvéde kodom és azokról a dolgokról gondoskodom, és ruházására tartoznak, mégis magasabbra er boldog és mennyei élethez, amelyet gyermek különben, amikor ekként úgy testemnek, min jéül mutatod magadat előttem, a Sátán minde és szilárdíts meg engemet, és minden veszed az életben folytonosan felettünk csüggenek, Azonfelül, mivel a kezdet magában véve még tok, azért azt kérem tőled Uram, hogy ne cs zérem és kormányzóm, hanem egészen élete kegyelmedbe, hogy a te oltalmad alatt menjer folyása. És mivel előre kell haladnunk, a te k növeljed bennünk napról napra, míg végtére t Fiadhoz, a Jézus Krisztushoz, akit méltán nev nak lelkünkben állandóan. Hogy e sok és nagy hessem tőled, felejtsd el az én bűneimet és bo véghetetlen irgalmasságodból, amint ezt meg fogod mindazokkal, akik tégedet lelkükből se